



METODIKA MAPOVÁNÍ EXPORTU ČESKÉ HUDBY

Michal Tomčík, Rudolf Leška, Jakub Řezníček,
Pavel Zahrádka, Václav Hodonický, Rostislav Sliwka,
Petr Szczepanik, Radim Červenka

metodika

2025

METODIKA MAPOVÁNÍ EXPORTU ČESKÉ HUDBY

Tato metodika vznikla jako výstup typu N_{metS} v rámci projektu NAKI III (program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023–2030) s názvem Příležitosti a bariéry přeshraniční digitální distribuce české hudební produkce.

Projekt byl realizován mezi lety 2023–2027 a naplňuje strategický cíl 4 programu NAKI III, tj. vazbu na kulturní a kreativní průmysly. Zadavatelem projektu bylo Ministerstvo kultury.

Předkladatel:
Univerzita Palackého v Olomouci

Autorský tým:
Michal Tomčík, vedoucí autorského týmu
Rudolf Leška
Jakub Řezníček
Pavel Zahrádka
Václav Hodonický
Rostislav Sliwka
Petr Szczepanik
Radim Červenka

Datum redakční uzávěrky zpracování: 31. 8. 2025

Oponenti:
RNDr. PhDr. Milan Kreuzzieger, Ph.D., Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Praha
doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová, Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Metodika je jedním z výstupů projektu programu NAKI III s názvem Příležitosti a bariéry přeshraniční digitální distribuce české hudební produkce. Projekt byl realizován mezi lety 2023–2027 a naplňuje strategický cíl 4 programu NAKI III, tj. vazbu na kulturní a kreativní průmysly. Zadavatelem projektu bylo Ministerstvo kultury České republiky.

Úvodem	3
Zdroje dat a stanovení nacionality hudebního repertoráru	4
<u>Evropské datové zdroje – hudba blízké budoucnosti?</u>	4
<u>Poskytovatelé dat potřebných pro mapování hudebního exportu</u>	6
<u>Přehled potenciálních zdrojů dat pro mapování hudebního exportu</u>	7
POSKYTOVATELÉ DIGITÁLNÍCH SLUŽEB (DSP)	7
DODAVATELÉ TŘETÍCH STRAN (B2B, B2C)	8
ORGANIZACE KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	13
<u>Otázka měření živých vystoupení</u>	14
POSKYTOVATELÉ INFORMACÍ O ŽIVÝCH AKCÍCH	15
<u>Klíčová otázka – stanovení národnosti hudebního repertoáru</u>	17
KOMPLEXNÍ ZPŮSOBY IDENTIFIKACE NÁRODNOSTI HUDEBNÍHO REPERTOÁRU	18
STANDARDIZOVANÉ IDENTIFIKÁTORY ZEMĚ PŮVODU ZVUKOVÉHO ZÁZNAMU	20
URČENÍ PŮVODU REPERTOÁRU VE SPOLUPRÁCI S KOLEKTIVNÍMI SPRÁVCI	23
URČENÍ PŮVODU REPERTOÁRU ALTERNATIVNÍM ZPŮSOBEM	24
DOPORUČENÝ POSTUP	24
Využití a uplatnitelnost metodiky	25
<u>Reálná využitelnost dat od poskytovatelů digitálních služeb (DSP) – Spotify a YouTube</u>	25
DATABÁZE SPOTIFY – LIMITACE A MOŽNOSTI	26
DATABÁZE YOUTUBE – LIMITACE A MOŽNOSTI	27
<u>Reálná využitelnost dat od dodavatelů třetích stran – B2B a B2C dodavatelé</u>	28
BMAT (B2B) – LIMITACE A MOŽNOSTI	29
SOUNDCHARTS (B2C) – LIMITACE A MOŽNOSTI	31
<u>Reálná využitelnost dat od kolektivních správců – OSA a Intergram</u>	36
DATABÁZE OSA – LIMITACE A MOŽNOSTI	36
DATABÁZE INTERGRAM – LIMITACE A MOŽNOSTI	38
<u>Shrnutí pro práci s datovými zdroji</u>	40
Standardizovaný postup mapování exportu české hudby	42
Uživatelé metodiky	45
Přílohy	47
Příloha A: BMAT – zpracování dat z monitoringu	47
Příloha B: Soundcharts – popis postupu prací v rozhraní API	48
Zpracování dat	49
Analytická fáze	50
Zdroje	51

Úvodem

Tato metodika přináší souhrn doporučených a autorským týmem ověřených praktik a postupů, díky nimž mohou uživatelé metodiky verifikovatelně sledovat míru exportu tuzemské hudby do zahraničí a její vývoj v čase. Metodika je koncipována tak, aby její uživatelé měli jistotu, že při jejím dodržení budou získané výsledky průkazné, opakovatelné a že se jich lze dovolat.

Metodika je navržena pro pravidelný monitoring přeshraniční distribuce české (tuzemské) hudby. Poskytuje návod na systematický sběr a analýzu dat z různých zdrojů v čase a zároveň sama určuje, které konkrétní zdroje mají být pro tyto účely využity.

Její cílovou skupinou jsou exportní kanceláře, jako je SoundCzech, použitelná je však též k analýze přeshraničního komerčního úspěchu jiné než české hudby (tj. např. při užití slovenskou exportní kanceláří apod.). Může podle ní postupovat i kdokoli další, kdo má zájem o monitorování, respektive vyhodnocování užití či úspěchu domácí hudby v zahraničí, jako jsou například oborové platformy a asociace (IFPI, Česká hudební rada atd.), kolektivní správci práv, ale též například státní organizace (viz Uživatelé metodiky).

Metodika je strukturována tak, že jsou nejprve představeny možné zdroje dat k vyhodnocování exportního úspěchu v oblastech online (UGC, DSP)¹, rozhlasového a televizního vysílání a (v omezené míře) živého provozování. Následně je prezentováno několik možných přístupů ke stanovení země původu repertoáru, jinými slovy k vyhodnocení, co je to český repertoár, přičemž za nejjednodušší řešení se metodicky nabízí posuzování ISRC kódů nahrávek. Následně jsou prezentovány možnosti a limitace jednotlivých zdrojů využitelných dat od tří různých skupin poskytovatelů nebo původců dat (hudební online služby, nezávislí dodavatelé dat, organizace kolektivní správy). V závěrečné kapitole jsou veškerá rozsáhlá zjištění a varianty postupů konsolidovány do podoby kompaktní doporučené metodiky (zatímco předchozí kapitoly umožňují uživatelům podle jejich potřeb rozšířit závěrečné poznatky o zahraničním užití české hudby o další, variantní metodické postupy).

¹ Obsah generovaný uživateli (*user-generated content*), poskytovatelé digitálních služeb (*digital service providers*).

Zdroje dat a stanovení nacionality hudebního repertoráru

V českém prostředí aktuálně neexistuje centrální a veřejně dostupná evidence exportu českého repertoáru do zahraničních teritorií. A to ani ve formě časově ukotvené statické výzkumné zprávy, ani ve formě průběžně aktualizovaného datasetu, který by ukazatele úspěchu domácích autorů či interpretů na zahraničních trzích vyhodnocoval dynamicky, průběžně.

Problematikou exportu lokální hudební produkce se nicméně v Evropě zabývají různé profesní asociace a hudební exportní kanceláře, jejichž příkladem je v Česku Sound-Czech, organizační součást Národního institutu pro kulturu.² Výsledky jejich parciálních výzkumů jsou z pochopitelných důvodů lokalizované na domácí repertoár, a nelze proto jednoduše využít takto dostupné údaje pro účely zmapování českého hudebního exportu. Zahraniční studie mohou nicméně sloužit k nastavení adekvátní metodologie sběru, agregace a strukturace statistických dat, jako inspirace pro využití možných datových zdrojů a také jako zdroj komparace strukturně podobných trhů s hudebním obsahem a příkladů dobré praxe ze zahraničí.

Evropské datové zdroje – hudba blízké budoucnosti?

Významné pokusy o zmapování dostupnosti a exportního úspěchu evropského hudebního repertoáru lze zaznamenat v aktivitách centrálních evropských institucí, které pod záštitou Evropské komise hledají cestu, jak toto téma uchopit systematicky a členským státům poskytnout spolehlivou, průběžně aktualizovanou a veřejně dostupnou datovou základnu, ze které lze dílčí ukazatele o zastoupení „domácího“ repertoáru ve vybraných mediatypech a teritoriích vyčíst. Nejvýznamnější a do budoucna nejslibnější je iniciativa Evropské komise s názvem Music Moves Europe (MME), která v rámci již zpracovaných analytických studií a formulované strategie pro podporu evropského hudebního exportu (Jacquemet et al., 2019) mimo jiné počítá s opatřením vedoucím ke vzniku otevřené datové základny pro jednoduché a přehledné vyjádření zastoupení

² Například švédská exportní kancelář Export Music Sweden (n.d.) či slovenská LALA Slovak Music Export (n.d.).

evropského repertoáru na dílčích zahraničních trzích. Jedním z pěti cílů formulovaných ve zmíněné strategii je zavedení systematického sběru a analýzy dat o evropském hudebním průmyslu. Potřeba dat pro tyto účely je autory dokumentu vnímána jako prioritní, protože „na evropské úrovni chybí srovnatelné ukazatele, definice, čísla a kvalitativní údaje o hudbě z jedné evropské země do druhé, které by umožnily měřit velikost a hlavní trendy evropského trhu“ (Jacquemet et al., 2019, s. 93).

Posledním zaznamenaným krokem při realizaci zmíněného opatření je *Studie proveditelnosti pro zřízení Evropské hudební observatoře* publikovaná v roce 2020 v rámci iniciativy Music Moves Europe, sepsaná opět pod záštitou Evropské komise (Clarke et al., 2020). Ve studii, jejímž hlavním cílem je detailně popsat aktuální stav práce s daty o hudebním sektoru v jednotlivých členských zemích EU, zhodnotit kvalitu dostupné datové základny a následně navrhnout reálné kroky pro zavedení centralizovaného systému sběru a analýzy potřebných údajů o hudebním sektoru na území celého společenství, se (opět) konstatuje „roztříštěnost, nedostatek a špatná harmonizace sběru dat v oblasti hudby“ (Clarke et al., 2020, s. 9). Podle autorů zaostává v této oblasti především východní a jižní Evropa, kde hudebním sektorům chybí nástroje a postupy pro shromažďování ekonomických, kulturních a sociálních údajů o hudebním sektoru. Autoři studie rovněž poznamenávají, že některé údaje o hudebním odvětví aktuálně nejsou shromažďovány nebo agregovány tak, aby je bylo možné porovnat v rámci celé Evropy, a některé ukazatele dokonce nejsou shromažďovány vůbec (to se týká např. spolehlivého určení národnosti repertoáru) (Clarke et al., 2020, s. 32).

Ačkoliv reálné a v praxi využitelné výstupy z evropského datového centra pro hudební sektor (EMO – European Music Observatory) nejsou v době přípravy této metodiky zpracovány, ve zmíněné studii se řeší konkrétní postupy pro systematickou práci s daty, které jsou relevantní také pro naše lokální účely. V rámci tzv. čtyřpilířového modelu (*four pillar structure*) autoři studie kategorizovali sběr a analýzu (chybějících) dat o hudebním sektoru do několika tematických linií. Jednou z nich (pilíř 2) je právě nutnost sledovat **přeshraniční toky repertoáru, mobilitu umělců a národní, jazykovou a žánrovou rozmanitost** (Clarke et al., 2020, s. 29).

Mezi hlavní nástroje, které by dokázaly spolehlivě zpřehlednit oběh repertoáru na mezinárodních trzích, patří tři tematické datové sady:

- a/ **Rozhlasové vysílání:** Nutnost spolehlivě a přesně evidovat a identifikovat přítomnost evropského (resp. vybraného národního) hudebního repertoáru v éteru.
- b/ **Online streaming:** Jelikož se poslech hudby (neboli „obsahu“, jak své „produkty“ nazývá hudební průmysl) aktuálně odehrává převážně v segmentu on-demand, tedy prostřednictvím digitálních streamovacích služeb, jsou data o užívání konkrétního hudebního díla v tomto prostředí chápána jako klíčová.
- c/ **Živé vystupování, koncertování:** Živé provádění hudebních děl je nezbytnou součástí prezentace hudebního repertoáru a zastoupení sledovaných autorů a interpretů na zahraničních pódii je důležitým ukazatelem jejich exportního úspěchu.

Toto všechno jsou typy informací, které je nutné shromáždit pro zpracování smysluplného přehledu o exportu lokálního hudebního repertoáru. Pokud jde o jejich faktickou dostupnost, **centralizovaně nelze v tuto chvíli žádný ze zmíněných ukazatelů získat**. Vznik Evropské hudební observatoře, jejímž úkolem by mimo jiné bylo pravidelné shromažďování údajů o oběhu evropského repertoáru na úrovni skladeb, jejich nahrávek anebo umělců s ohledem na jejich rozhlasové, digitální i koncertní využití, je teprve ve fázi návrhu a předpokládané zahájení aktivit EMO není v době zpracování metodiky ještě známo.³

Poskytovatelé dat potřebných pro mapování hudebního exportu

Informace o oběhu hudebního obsahu jsou aktuálně shromažďovány a zpracovávány napříč jednotlivými regiony a organizacemi rozličné působnosti. Pro účely přeshraničního využívání národního hudebního repertoáru lze uvažovat o možných poskytovatelích dat, a to jak veřejných, tak komerčních. Klíčovými aktéry na tomto poli jsou **poskytovatelé digitálních služeb**, kteří zajišťují (nejčastěji) streaming hudby (Spotify, Deezer, Apple Music apod.), **dodavatelé třetích stran**, kteří získávají a dále zpracovávají data od mediálních, obchodních a streamovacích organizací a posléze s nimi obchodují (BMAT, Nielsen Media, Soundcharts), nebo **organizace kolektivní správy práv autorských a s nimi souvisejících** (v našem kontextu OSA a Intergram), které mají k dispozici poměrně přesnou evidenci uplatnění konkrétního díla, respektive nahrávky na mezinárodním trhu. Naopak nepříznivou okolností je, že **ne všechna zmíněná data jsou externím zájemcům přístupná**. Mnohé z ukazatelů úspěšnosti exportu hudebního obsahu jsou z právních, obchodních, finančních, popřípadě technologických důvodů nedostupné či nepoužitelné. Za příklad může na tomto místě posloužit politika streamovacích platforem (poskytovatelů digitálních služeb), které lze vnímat jako klíčové aktéry na poli hudebního exportu. Ačkoliv přesná data o mezinárodní úspěšnosti a pohybu hudebního obsahu mají tyto organizace k dispozici, nejsou v současné době tato data dostupná třetím stranám, pravděpodobně protože jejich systémy nejsou uzpůsobeny pro takovéto strukturování datových výstupů a znamenalo by to pro ně vícenásobné investování času a pracovní síly. Dalším příkladem bariéry při sběru údajů jsou omezení vyplývající z obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které významně limituje detailnost informací získaných potenciálními zájemci od kolektivních správců práv. Konkrétní překážky (a jejich možná řešení) ve vazbě na jednotlivé poskytovatele dat o hudebním exportu budou blíže rozebrány v následující kapitole této metodiky.

³ Autoři této metodiky byli ve styku se zástupci iniciativy Sound of Europe, pod kterou European Music Observatory spadá, a ověřovali, v jaké fázi se celý projekt nachází. V době přípravy metodiky je iniciativa pozastavena a není známo, kdy (nebo zda vůbec) poskytovatel dat o evropském hudebním průmyslu svou aktivitu zahájí. Stane-li se tak, bude užitečné reevaluovat tuto metodiku o nové možnosti, které by případně takový datový zdroj pro tyto účely představoval.

Přehled potenciálních zdrojů dat pro mapování hudebního exportu

V následujícím přehledu uvádíme potenciální datové zdroje pro získání dat o pohybu českého hudebního repertoáru. Zde je komentována pouze hypotetická využitelnost uvedených zdrojů, čerpáme ze zprostředkovaných, popřípadě veřejně dostupných informací o jednotlivých službách. Z finančních, časových i ryze praktických důvodů nebylo možné získat vlastní zkušenost s kvalitou a relevancí dodávaných datasetů od všech zmiňovaných společností. Vlastní zkušenost s některými z uvedených a způsob práce s dodanými daty komentujeme níže.

POSKYTOVATELÉ DIGITÁLNÍCH SLUŽEB (DSP)

→ SPOTIFY

Typ poskytovatele: Komerční služba, dominující streamovací platforma pro poslech hudby.

Využitelnost služby: Přední světová platforma pro streamování hudby s více než 600 miliony aktivních uživatelů, 250 miliony předplatitelů z celého světa a 100 miliony zvukových nahrávek. Aktuálně má třetinový podíl na celosvětovém trhu streamování hudby. Platforma pravidelně zveřejňuje údaje o nejstreamovanějších skladbách podle zemí, regionů nebo celosvětově (tzv. Spotify Charts) a neposkytuje svá interní data třetím stranám. Publikované údaje nezahrnují zemi původu umělců. Údaje ze služby Spotify jakožto přední streamovací platformy jsou klíčové pro sledování oběhu repertoáru v tomto segmentu. Jelikož data nejsou přímo dostupná, nejjednodušší způsob, jak se k nim dostat, se jeví využití některého z datových agregátorů, který ve svých přehledech pravidelně aktualizuje data ze služby Spotify a zároveň je agreguje s daty od jiných poskytovatelů digitálních služeb (viz dále).

Kontakt: <https://open.spotify.com>, služba nekomunikuje se zájemci o její interní data.

Cena služby: Přístup k datům je v rámci služby nedostupný – osobní uživatelský profil stojí od 151 Kč na měsíc.

Bariéry: Agregovaná data služba neposkytuje. Pro práci s údaji o poslechovosti hudebních děl a oblíbenosti konkrétních umělců je nutné využít některý z datových agregátorů, který ve svých přehledech pravidelně aktualizuje data ze služby Spotify, jako je Soundcharts, Chartmetric, Viberate apod.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ YOUTUBE / YOUTUBE MUSIC

Typ poskytovatele: Komerční služba, globální platforma pro streamování videa, audiovizuálního obsahu a dále též streamování hudby – samostatná služba.

Využitelnost služby: YouTube je globální platforma pro streamování videa s více než 2,5 miliardy uživatelů (nabízená ve verzi free s reklamami a premium bez reklam) a její „podslužbu“ YouTube Music na streamování hudby (videoklipů) si předplácí více než 100 milionů uživatelů z celého světa. V lednu 2025 byl podíl YouTube Music na trhu online streamování hudby vyšší než 9 % (Duarte, 2025). YouTube obvykle nezveřejňuje údaje o užívaném obsahu, ale má k dispozici významné soubory dat o konzumaci hudby na národní, regionální nebo globální úrovni. Základní ukazatele o počtech zhlédnutí konkrétního videa a o geografické struktuře auditoria jsou nicméně dostupné u agregátorů třetích stran, jako jsou služby Soundcharts, Chartmetric, Viberate apod.

Kontakt: music.youtube.com, charts.youtube.com

Cena služby: Data jsou dostupná pouze omezeně, osobní uživatelský profil YouTube Music stojí od 169 Kč na měsíc, přístup k video platformě YouTube ve verzi premium je od 209 Kč měsíčně.

Bariéry: Ačkoliv je podle některých zdrojů provozovatel služby YouTube připraven poskytnout datové soubory o oběhu repertoáru Evropské hudební observatoři (EMO) a rád by se stal partnerem celého projektu, aktuálně je nezbytné pro práci s údaji o poslechovosti hudebních nahrávek a oblíbenosti konkrétních umělců využít některý z datových agregátorů, který ve svých přehledech pravidelně aktualizuje data ze služby YouTube / YouTube Music, jako je Soundcharts, Chartmetric, Viberate apod.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, pro získání adresných dat o geografické struktuře výkonnosti konkrétního umělce.

DODAVATELÉ TŘETÍCH STRAN (B2B, B2C)

→ BMAT (B2B)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitoring obsahu a reporting užití v B2B sektoru.

Využitelnost služby: BMAT je španělská společnost zabývající se monitorováním zvukového i obrazového obsahu (videoklipů). BMAT monitoruje 24 hodin denně 5 000 rozhlasových stanic a 1 500 televizních kanálů, a to ve 134 zemích a více než 1 000 hudebních klubech z celého světa. Poskytuje služby hudebnímu průmyslu v oblasti údajů týkajících se používání hudby zejména v televizi a rozhlase. Dodává údaje přibližně 100 organizacím kolektivní správy, které je využívají k distribuci odměn autorům skladeb, interpretům, výrobcům a nakladatelům. Službu využívají také hudební vydavatelé či nakladatelé sami (obvykle jako nástroj kontroly vyúčtování kolektivního správce). Monitorovací platforma BMAT poskytuje 92 milionů identifikací měsíčně a monitoruje 230 milionů digitálních transakcí za hodinu. Data obsahují: stanici, časovou značku, dobu trvání, hudební metadata (interpret, název, výrobce, skladatelé, standardní oborové identifikátory jako ISRC, ISWC, ...) a lze je obohatit o další metadata, jako jsou informace o nositelích práv, jazyku provedení, národnosti interpreta atd. BMAT disponuje širokým souborem

dat, která lze využít k různým účelům, od sledování konkrétních hudebních žánrů až po vytváření specifických seznamů a vývoje počtu užití v čase.

Kontakt: <https://www.bmat.com/>, eva@bmat.com

Cena služby: V závislosti na rozsahu monitorovaných regionů a mediatypu (např. roční monitoring všech rozhlasových a televizních stanic ve 45 zemích světa stojí 139 000 EUR).

Bariéry: Velká finanční náročnost dlouhodobého monitoringu, nutnost odborného IT zázemí pro zpracování a analýzu dodaných datových sestav, nutná spolupráce s dalšími aktéry pro kontrolu správnosti určení nacionality repertoáru (ISRC kódování detekovaných nahrávek) a interpretů, problémy s párováním detekované hudby ke konkrétní nahrávce.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, pro získání adresných dat výkonosti českého repertoáru v rozhlasovém vysílání.

→ LUMINATE / NIELSEN MUSIC (B2B)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitoring obsahu a užívání médií v B2B sektoru.

Využitelnost služby: Nielsen je společnost se sídlem v New Yorku, která se zabývá výzkumem trhu a využíváním dat. V oblasti kultury poskytuje data americkému hudebnímu průmyslu, která využívá například odborný časopis Billboard k sestavování žebříčků úspěšnosti populárních umělců prostřednictvím sledování fyzického prodeje, stahování a streamování. Mimo USA zahájila novou globální službu sledování na základě stahování a streamování, která poskytuje údaje o konzumaci hudby po celém světě. Služba Nielsen Music – Luminata využívá technologii rozpoznávání zvuku ke sledování více než 1 000 rozhlasových stanic v 17 zemích Evropy, komerčních i veřejnoprávních. Pravidelně zpracovává žebříčky vysílání stanic a zemí, záznamy stanic, zprávy o užitých nahrávkách a interpretech. Společnost Nielsen rovněž poskytuje celoevropský žebříček airplay, který konsoliduje národní údaje v celé Evropě do jednoho seznamu. Nielsen Music sleduje také prodej digitálních skladeb a sleduje legální komerční stahování na celosvětové úrovni. Prodeje jsou hlášeny z více než 400 služeb digitálního stahování ve 34 zemích.

Kontakt: <https://luminatedata.com/music/>, pouze neosobní kontaktní sběrnice.

Cena služby: Bez specifikace, v závislosti na rozsahu monitorovaných regionů a mediatypu, předpoklad desítek tisíc EUR.

Bariéry: Velká finanční náročnost dlouhodobého monitoringu, nutnost odborného IT zázemí pro zpracování a analýzu dodaných datových sestav, nutná spolupráce s dalšími aktéry pro kontrolu správnosti určení nacionality repertoáru (ISRC kódování zaznamenaných písní) a interpretů.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ WARM (B2B)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitoring obsahu rozhlasového vysílání v globálním měřítku v sektoru B2B.

Využitelnost služby: WARM poskytuje přesné údaje o vysílání v reálném čase z více než 25 000 rádií po celém světě ve více než 160 zemích a pokrývá nejvlivnější stanice napříč trhy a žánry. Technologiemi Audio Fingerprinting a Music Recognition přiřazuje každé skladbě jedinečný otisk.

Kontakt: <https://www.warmmusic.net>, support@warmmusic.net, pouze neosobní kontaktní sběrnice.

Cena služby: Roční monitoring 10 konkrétních skladeb (lze je v průběhu roku měnit) stojí 319 EUR, cenová náročnost rozsáhlejšího monitoringu není zveřejněna.

Bariéry: Omezenost monitorovaného mediatypu pouze na rozhlasové vysílání, pracnost při zadávání sledovaných nahrávek (je potřeba specifikovat konkrétní nahrávky, které chce zadavatel monitorovat), lze tedy využít nikoli agregovaně pro celý trh (český repertoár souhrnně), ale jen v konkrétních případech.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ RADIOMONITOR (B2B)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitoring obsahu rozhlasového vysílání v globálním měřítku v sektoru B2B.

Využitelnost služby: Radiomonitor monitoruje hudbu přehrávanou v rozhlase ve více než 120 zemích. Přístup k těmto datům je umožněn prostřednictvím sady online nástrojů, aplikace Radiomonitor, e-mailových zpráv nebo vlastního datového kanálu. Data jsou přístupná podle titulů, zemí a rozhlasových stanic a lze je zobrazit prostřednictvím ovládacího panelu (dashboard). Vytváří řadu žebříčků podle zemí nebo celoevropských žebříčků na týdenní, měsíční, čtvrtletní a roční bázi. Radiomonitor může také vytvářet ad hoc výzkumy.

Kontakt: <https://app.radiomonitor.com/home/>, <https://app.radiomonitor.com/home/#contactus>, pouze neosobní kontaktní sběrnice.

Cena služby: Je odvozena od rozsahu a délky požadovaného monitoringu, základní sazby nejsou zveřejněny.

Bariéry: Omezenost monitorovaného mediatypu pouze na rozhlasové vysílání a pracnost při zadávání sledovaných skladeb (je potřeba specifikovat konkrétní skladby, které chce zadavatel monitorovat), lze tedy využít nikoli agregovaně pro celý trh (český repertoár souhrnně), ale jen v konkrétních případech.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ SOUNDCHARTS (B2C)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitorovací online služba sledující digitální výkonnost hudebníků, určená pro koncové uživatele (v sektoru B2C).

Využitelnost služby: Data sbíraná a strukturovaná společností Soundcharts umožňují dohledat velké množství kvantitativních ukazatelů o digitálním výkonu více než 12 milionů službou evidovaných umělců. Soundcharts zachycuje pouze veřejně dostupná data pokrývající všechny segmenty konzumace hudby, od sociálních médií a streamování po rozhlasové vysílání. Platforma na denní bázi aktualizuje 35 metrik/statistik o výkonu hudebníků v digitálním prostoru. Podrobně mapuje

výskyt hudebních tvůrců a jejich nahrávek v playlistech největších (nejpopulárnějších) streamovacích platform. Zpracovává data o hudebních žebříčcích z 247 trhů, mapuje výskyt tvůrců a jejich děl v rozhlasových stanicích po celém světě (aktuálně zpracovává data z 2 391 stanic z 90 zemí celého světa). Existuje jako webová/mobilní aplikace a rozhraní API (Application Programming Interface). Databáze Soundcharts eviduje data o 15 000 českých umělcích (listopad 2024). Na základě dat lze určit geografickou strukturu posluchačů.

Kontakt: <https://help.soundcharts.com/en/>, ael@soundcharts.com, contact@soundcharts.com

Cena služby: Je odvislá od objemu dat a požadované analýzy. Plný přístup do rozhraní služby (dashboard) přijde na 1 400 USD za rok. Neomezený vstup do celé databáze (API) je dojednáván podle specifických potřeb zadavatele a odvíjí se od objemu dat a rychlosti stahování. Náklady na pořízení kompletního přehledu o výkonu českých umělců se pohybují v řádu jednotek tisíc EUR.

Bariéry: Základní rozhraní předpokládá adresný monitoring podle jména skladby, respektive umělce. Agregovaná data je možné získat pouze prostřednictvím služby API, což je finančně náročnější a je nutné mít pro tento účel odborné IT zázemí (programování, práce s velkými daty). Je také nutná spolupráce s dalšími aktéry pro kontrolu správnosti určení nacionality interpretů.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, pro získání agregovaných dat o výkonnosti českého repertoáru ve streamingu a rozhlasovém vysílání.

→ VIBERATE (B2C)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitorovací online služba sledující digitální výkonnost hudebníků, určená pro koncové uživatele (v sektoru B2C).

Využitelnost služby: Relativně nová společnost založená v roce 2015 ve Slovinsku. Podobně jako Soundcharts, také Viberate nabízí hudební analýzu na všech úrovních hudebního průmyslu, jako jsou interpreti, vydavatelství, kulturní akce a festivaly, skladby, a dokonce i playlisty v rámci jednotlivých streamovacích služeb. Služba není zdrojem primárních údajů, ale poskytuje širokou škálu nezpracovaných i vypočtených dat pocházejících ze sociálních médií, streamovacích platform a rozhlasových stanic spolu s různými analytickými nástroji, které umožňují jejich interpretaci. Vedle dvou největších streamovacích platform, Spotify a Apple Music, pokrývá Viberate také YouTube, SoundCloud, Deezer, Shazam a Beatport. Na straně sociálních médií pokrývá TikTok, Instagram, Facebook a X. Monitoruje také více než 64 000 rozhlasových stanic ze všech kontinentů. Umožňuje též identifikovat geografickou příslušnost auditoria sledovaných umělců – aktuálně je v databázi Viberate evidováno více než 4 000 českých hudebních jmen (červen 2024).

Kontakt: <https://www.viberate.com>, info@viberate.com, support@viberate.com

Cena služby: Je odvislá od objemu dat a požadované analýzy. Plný přístup do rozhraní služby (dashboard) stojí 958 EUR za rok. Neomezený vstup do celé databáze (API) je dojednáván podle specifických potřeb zadavatele a odvíjí se od objemu dat a rychlosti stahování. Náklady na pořízení kompletního přehledu o výkonu českých umělců se pohybují v řádu jednotek tisíc EUR.

Bariéry: Základní rozhraní předpokládá adresný monitoring podle jména skladby, respektive umělce. Agregovaná data je možné získat pouze prostřednictvím služby API, což je finančně náročnější a je nutné mít pro tento účel odborné IT zázemí (programování, práce s velkými daty). Je také nutná spolupráce s dalšími aktéry pro kontrolu správnosti určení nacionality interpretů. Vzhledem k okolnosti, že Viberate je relativně nová služba, možnost zpětného historického vývoje vybraných ukazatelů je omezená (např. měsíční přehledy o poslechovosti na Spotify jsou evidovány až od poloviny roku 2023).

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, při průzkumu trhu.

→ CHARTMETRIC (B2C)

Typ poskytovatele: Komerční služba, monitorovací online služba sledující digitální výkonnost hudebníků, určená pro koncové uživatele (v sektoru B2C).

Využitelnost služby: Monitorovací služba podobného zaměření jako výše zmíněné služby. Chartmetric byl založen v roce 2015 v USA. Aktuálně sleduje více než 11 milionů profilů umělců na více než 25 platformách – z toho více než 16 000 evidovaných jako českých. Služba Chartmetric sleduje přidávání do playlistů, streamování, klíčové ukazatele výkonnosti na sociálních sítích, výkonnost v žebříčcích, demografické údaje o publiku, termíny turné, synchronizační umístění a další. To vše zpracovává na základě veřejně dostupných informací pocházejících od primárních poskytovatelů, jako jsou Spotify, Deezer, YouTube, Pandora, SoundCloud, Last.fm, TikTok, Amazon Music, Apple Music, Instagram nebo Bandsintown. Analyzuje také obsah vysílání více než 2 500 rozhlasových stanic z více než 60 zemí světa.

Kontakt: <https://chartmetric.com>, hi@chartmetric.com

Cena služby: Také v tomto případě je cena služby odvislá od objemu dat a požadované analýzy. Plný přístup do rozhraní služby (dashboard) stojí 1 400 USD na rok. Neomezený vstup do celé databáze (API) je dojednáván podle specifických potřeb zadavatele a odvíjí se od objemu dat a rychlosti jejich stahování. Náklady na pořízení kompletního přehledu o výkonu českých umělců se pohybují v řádu jednotek tisíc USD.

Bariéry: Základní rozhraní předpokládá adresný monitoring podle jména skladby, respektive umělce. Agregovaná data je možné získat pouze prostřednictvím služby API, což je finančně náročnější a je nutné mít pro tento účel odborné IT zázemí (programování, práce s velkými daty). Je také nutná spolupráce s dalšími aktéry pro kontrolu správnosti určení nacionality interpretů.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, při průzkumu trhu.

ORGANIZACE KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

→ OSA (dříve Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním)

Typ poskytovatele: Organizace kolektivní správy práv autorů hudebních děl.

Využitelnost služby: V současné době OSA spravuje autorská majetková práva více než 12 000 domácích a více než 5 milionů zahraničních nositelů autorských práv (skladatelů, textařů, jejich dědiců a nakladatelů). V databázi OSA je aktuálně více než 500 000 skladeb od domácích (českých) autorů a v celosvětovém měřítku spravuje více než 100 milionů hudebních děl. Spolupracuje s více než 100 obdobnými institucemi ze zahraničí. Do gesce OSA spadá veřejné provozování (reprodukovaná hudba, živé produkce, kina), vysílání a online média (televizní vysílání, přenos vysílání, internet a mobilní sítě, rozhlasové vysílání), mechanika (rozmnožování pro osobní potřebu, výroba a šíření nosičů, pronájem a půjčování), audiovizí a agenturní zastupování autorů (synchronizace práv, divadelní provozování) (OSA, n.d.). Komplexnost poskytovaných služeb, vysoké zastoupení domácích umělců v databázi OSA a centralizace klíčových údajů o pohybu hudebního repertoáru ve všech relevantních mediatypech (rozhlasové vysílání, online, živé vystupování) v databázích OSA činí z této organizace potenciálně klíčového partnera při snaze analyzovat oběh českého repertoáru na zahraničních trzích. OSA je neziskovou organizací s oprávněním pro výkon činnosti kolektivní správy uděleným Ministerstvem kultury ČR – součinnost při zpracování analýzy harmonizující s veřejným zájmem je možné předpokládat.

Kontakt: <https://www.osa.cz/kontakty/>

Cena služby: OSA je nezisková organizace, podobné služby neposkytuje ani nenabízí komerčně – náklady na zpracování podobně strukturovaných datasetů nejsou známy.

Bariéry: Rozhodně lze předpokládat omezení vyplývající z obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které významně limituje detailnost informací o mezinárodním využití hudebních děl – bude zřejmě možné získat jen obecné agregované přehledy, nikoli jmenné seznamy nejúspěšnějších umělců.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, při ověřování rozsahu a struktury dat o výkonnosti českého hudebního repertoáru ve streamingu, rozhlasovém vysílání a při živém koncertování.

→ INTERGRAM

Typ poskytovatele: Organizace kolektivní správy práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.

Využitelnost služby: Intergram zastupuje interprety a hudební vydavatele (labele) a vybírá pro ně odměny za veřejné užití jejich výkonů a záznamů mj. v rozhlasovém a televizním vysílání nebo v tzv. veřejných produkcích (veřejné provozování nahrávek). V roce 2024 Intergram evidoval celkem 964 000 zastupovaných nositelů práv na základě smlouvy o zastupování s jednotlivými nositeli práv nebo na základě mezinárodních smluv se sesterskými organizacemi v zahraničí. Z toho nositelů

práv s domicilem v ČR je více než 18 000 (Intergram, 2025). Zpracoval 9,6 milionu záznamů o užití nahrávek ve vysílání. Do gesce Intergramu spadají televizní a rozhlasové vysílání, veřejné produkce, přenos vysílání a náhradní odměny; dále též agenturní zastupování v rozsahu reprízního a některých případů synchronizace. Podobně jako v případě OSA, centralizace klíčových údajů o pohybu hudebního repertoáru v databázích Intergramu činí z této organizace potenciálně klíčového partnera při snaze analyzovat oběh českého repertoáru na zahraničních trzích. Také Intergram je neziskovou organizací s oprávněním pro výkon kolektivní správy uděleným Ministerstvem kultury – součinnost při zpracování analýzy harmonizující s veřejným zájmem je možné předpokládat.

Kontakt: intergram@intergram.cz

Cena služby: Intergram je nezisková organizace a analytické podklady neposkytuje – náklady na zpracování podobně strukturovaných datasetů nejsou známy.

Bariéry: Rozhodně lze předpokládat omezení vyplývající z obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které významně limituje detailnost informací o mezinárodním využití hudebních děl – bude zřejmě možné získat jen obecné agregované přehledy, nikoli jmenné seznamy nejúspěšnějších umělců.

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ano, při ověřování rozsahu a struktury dat o výkonnosti českého hudebního repertoáru v rozhlasovém vysílání, při stanovení nacionality hudebního repertoáru.

Otázka měření živých vystoupení

V první kapitole metodiky jsme konstatovali, že mezi hlavní nástroje, které by dokázaly spolehlivě zpřehlednit oběh repertoáru na mezinárodních trzích, patří rozhlasové vysílání, online streaming a živé vystupování. V rámci naplnění hlavního cíle pilotního projektu jsme se soustředili na získání datových vstupů pro první dva uvedené segmenty, tedy digitální distribuci a rozhlasové vysílání.

Popis postupů, pomocí kterých lze získat data o živé koncertní činnosti českých interpretů v zahraničí, předložená metodika neobsahuje, a to z důvodu vysoké míry fragmentace sektoru živé hudby a z důvodu absence datových zdrojů, které by dokázaly spolehlivě zachytit celosvětová či celoevropská koncertní vystoupení českých umělců. Níže uvádíme pro úplnost dílčí datové zdroje, které pokrývají vždy jen určitý segment trhu živé hudby nebo jen určité území státu:

CNN (Národní hudební centrum) je francouzská veřejná instituce vybírající ze zákona povinný poplatek z prodeje koncertních vstupenek (jde o příspěvek na financování kulturního sektoru). Díky tomu disponuje spolehlivými daty o živých koncertních vystoupeních ve Francii.

Pollstar je americká datová společnost zaměřená na analýzu a sběr dat o hudebních turné, umělcích, promotérech a koncertních místech po celém světě. Pollstar je považována za autoritu v oblasti statistik a ekonomiky koncertního byznysu. Na rozdíl od organizací jako Live DMA (která se zaměřuje spíše na kulturní a nezávislý sektor),

Pollstar působí v komerčním prostředí a pokrývá i největší hráče v průmyslu (Live Nation, AEG atd.). Pollstar sbírá data zejména o koncertech pořádaných v USA a částečně i v zahraničí. Data o koncertních vystoupeních v Evropě jsou nicméně nesourodá a neúplná.

Yourope je evropská asociace hudebních festivalů, která zastupuje a propojuje 131 festivalů z 31 zemí (k únoru 2025) a formou dotazníkového šetření mezi sdruženými členy asociace dokáže sledovat například národnost umělců vystupujících na festivalech, viz například European Festival Report 2024 (Yourope, n.d.).

Liveurope je pilotní panevropská iniciativa podpořená z programu Kreativní Evropa. Podporuje koncerty mladých a nových evropských umělců na mezinárodní scéně a zapojilo se do ní 24 koncertních sálů a hudebních klubů z různých evropských zemí. Tato iniciativa disponuje statistikou vystoupení podpořených umělců v partnerských hudebních klubech. Vzorek koncertních míst a vystupujících umělců není ovšem reprezentativní ve vztahu k celkové populaci; jedná se v první řadě o kulturněpolitický nástroj pro zvýšení mezinárodní cirkulace a rozmanitosti evropského hudebního obsahu.

POSKYTOVATELÉ INFORMACÍ O ŽIVÝCH AKCÍCH

→ Live DMA (B2C)

Typ poskytovatele: Evropská síť národních asociací živé hudby, jejímž cílem je podporovat globální ekosystém hudebních podniků, klubů a festivalů. Opakovaně provádí průzkum v oblasti živé hudební produkce.

Využitelnost služby: Live DMA byla založena v roce 2012 a je evropskou sítí podporující sdružení živé hudby. Podporuje výměnu informací a osvědčených postupů mezi svými členy a působí jako kolektivní hlas tohoto odvětví. V současné době má síť 20 členů v 16 zemích. Členy jsou regionální a národní asociace živé hudby, které zastupují více než 3 000 hudebních podniků, klubů a festivalů v severní a západní Evropě. Údaje o sektoru živé hudby v Evropě jsou shromažďovány prostřednictvím každoročního průzkumu realizovaného ve všech zemích a místech konání, který je šířen členy Live DMA na národní úrovni. Zprávy jsou zveřejňovány každý rok a obsahují údaje (celkem a za jednotlivé země) o kapacitě míst konání, zaměstnanosti, pořádaných akcích, návštěvách, příjmech a výdajích. Podle dostupných údajů není v řadách Live DMA žádná organizace zastupující Českou republiku.

Kontakt: <https://live-dma.eu>, Research Officer: lena.lozano@live-dma.eu, Survey Coordinator: arne@dee-music.com

Cena služby: Na individuální poptávku.

Bariéry: Vzhledem k okolnosti, že Česká republika není v této asociaci zastoupena, nemusely by výstupy z provedených šetření být dostupné; data o sektoru živé hudby jsou jen v omezeném rozsahu (jen některé kluby, festivaly, země apod.).

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ BANDSINTOWN (B2C)

Typ poskytovatele: Komerční služba, online platforma pro vyhledávání aktuálních koncertů, určená pro koncové uživatele (v sektoru B2C).

Využitelnost služby: Bandsintown je hudební webová stránka, která od roku 2007 umožňuje uživatelům dostávat oznámení o turné a kapelách hrajících v jejich okolí. Obsahuje také nástroje pro umělce, které jim umožňují spravovat a anoncovat termíny turné. S více než 85 miliony fanoušků, 600 000 umělců a 45 000 místy konání je Bandsintown přední světovou platformou pro vyhledávání živé hudby. V rámci služeb aplikace Bandsintown je možné rozlišit několik cílových skupin. Bandsintown Concerts je aplikace pro vyhledávání koncertů. Čerpá data z uživatelské knihovny iTunes, Facebook Likes, účtů Spotify, Google Play a X (Twitter) a předvyplňuje tak přizpůsobený seznam sledovaných umělců a doporučení místních koncertů. Data turné jsou shromažďována od více než 200 primárních poskytovatelů vstupenek a rezervačních agentur a také přímo od umělců. Bandsintown Manager je soubor aplikací pro koncertní marketing interpretů, který jim umožňuje vypisovat termíny turné, propagovat akce a usnadňovat přímý kontakt s fanoušky. Bandsintown Promoter nabízí promotérům, místům konání a vydavatelstvím marketingová data a přímý přístup k návštěvníkům koncertů na základě jejich hudebního vkusu a lokality. Platforma zjišťuje počet sledujících (tj. uživatelů Bandsintown sledujících konkrétního umělce) v určitých geografických lokalitách, které lze kontaktovat prostřednictvím e-mailového marketingového programu Bandsintown.

Kontakt: <https://www.bandsintown.com>, <https://www.bandsintown.pro>: formulář pro neosobní kontaktní sběrnici.

Cena služby: Pro běžné uživatele je služba poskytována zdarma, pro zájemce ze strany odborné veřejnosti (promotéři, hudebníci) je zpoplatněna; není jasné, jak finančně náročný by mohl být nákup dat na vyžádání.

Bariéry: Není jasné, zda služba Bandsintown zálohuje data o již proběhlých koncertních aktivitách; není zřejmé, zda pokrývá celý sektor živé hudby a není zaměřena jen na ty aktéry, kteří se rozhodnou skrze ni promovat svou tvorbu či místo konání, či zda se zaměřuje jen na komerčně nejúspěšnější aktivity; není zřejmé, zda tato služba na vyžádání poskytuje (prodává) data o koncertních aktivitách třetím stranám; není jasné, v jaké granularitě evidované údaje jsou (nacionalita vystupujících).

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

→ SONGKICK (B2C)

Typ poskytovatele: Komerční služba, online platforma pro vyhledávání aktuálních koncertů, určená pro koncové uživatele (v sektoru B2C).

Využitelnost služby: Songkick je služba pro vyhledávání koncertů. Umožňuje uživatelům vyhledávat nadcházející koncertní akce v jejich okolí a také sledovat jednotlivé umělce a dostávat upozornění na nadcházející koncerty. Poskytuje také služby pro umělce, kteří propagují turné. Založena byla v roce 2007 jako nezávislý start-up, aktuálně ji vlastní a provozuje společnost Warner Music Group. V roce 2012 přidala do svého portfolia službu Tourbox, nástroj pro umělce nebo týmy umělců, který

umožňuje spravovat, distribuovat a propagovat termíny živých akcí po celém světě, a to na různých digitálních platformách. Aktuálně využívá služeb Songkick více než 150 milionů hudebních fanoušků po celém světě a služba ve své databázi eviduje více než 6 milionů koncertů a festivalů. Songkick je schopen poskytovat personalizovaná doporučení na základě hudebních preferencí uživatelů.

Kontakt: <https://www.songkick.com>

Cena služby: Pro běžné uživatele je služba poskytována zdarma, pro zájemce ze strany odborné veřejnosti (promotéři, hudebníci) je zpoplatněna; není jasné, jak finančně náročný by mohl být nákup dat na vyžádání; platforma Songkick zpřístupňuje také svou databázi prostřednictvím služby API, nicméně vstup do databáze je definován ryze komerčními zájmy, aktuálně neschvalují žádosti o přístup do API pro studentské projekty nebo vzdělávací účely. Cena využití API rozhraní je odvislá od objemu dat a rychlosti stahování. Předpokládané náklady na využití API jsou v řádu jednotek tisíc USD.

Bariéry: Služba a celá databáze Songkick nepokrývá celý sektor živé hudby, ale je zaměřena pouze na komerčně úspěšné (a promované) události. Není jasné, v jaké granularitě evidované údaje jsou (nacionalita vystupujících).

Přímá zkušenost v rámci pilotního projektu: Ne.

Klíčová otázka – stanovení národnosti hudebního repertoáru

Přesné a jednoznačné určení „národnosti“ konkrétní hudební nahrávky, která zachycuje interpretaci konkrétního hudebního díla, je z hlediska analýzy exportu hudebního repertoáru a jeho oběhu na mezinárodních trzích beze sporu tím nejdůležitějším faktorem. Je nicméně nutné poznamenat, že jde o komplexní problematiku, jejíž řešení je metodicky poměrně obtížné. Každá hudební nahrávka zahrnuje hudební dílo (to má autory – textaře a skladatele), dále interprety, producenty, vydavatele (label), nakladatele, distributora atd. Otázkou zůstává, jak lze spolehlivě stanovit zemi původu hudební nahrávky. Který ze zapojených tvůrců má být určující? Mělo by se to posuzovat z hlediska interpreta, producenta, skladatele, textaře, vydavatele, či nakladatele? To vše jednoznačné určení nacionality repertoáru velmi komplikuje. Všechny doposud využívané postupy při stanovení národnosti hudební nahrávky či díla mají své nedostatky a neexistuje univerzální cesta, jak se s touto otázkou vypořádat. V dostupných analýzách se lze setkat se dvěma přístupy pro stanovení národnosti hudební nahrávky. Prvním z nich jsou přístupy komplexní, kvalitativní. Tyto jsou relativně spolehlivé, nicméně nejsou chápány jako běžný standard pro celý hudební průmysl, v praxi jsou využívány velmi omezeně a jejich zpracování vyžaduje sběr velkého objemu veřejně nedostupných dat, popřípadě spolupráci samotných hudebníků a dalších aktérů hudebního sektoru. Na druhé straně existují mezinárodně uznávané a standardně v hudebním průmyslu využívané identifikátory všech publikovaných hudebních nahrávek, které mimo jiné zahrnují informace o zemi původu konkrétní nahrávky, která je zpravidla dána sídlem vydavatele. Tato metadata jsou snadno přístupná, dohledatelná a pro analytickou práci s velkým objemem dat poskytují relativně efektivní a praktický

způsob, jak identifikovat hudební nahrávku skrze místo pořízení. Jejich spolehlivost nicméně není stoprocentní. Identifikátor může být například přidělen i distributorem nebo agregátorem (jako je CD Baby). Navíc údaj o vydavateli neřekne již více o národnosti skladatele, interpreta, jazyku nahrávky apod. V průběhu pilotního projektu jsme hledali další, alternativní postupy, jak stanovit zemi původu hudebního repertoáru. Jeden vychází z činnosti kolektivních správců (OSA, Intergram), respektive z databází zastupovaných umělců, další pak z identifikačních dat o národnosti umělců uvedených v přehledech velkých agregátorů dat na trhu B2C (Soundcharts, Chartmetric, Viberate). Na následujících stranách podáme přehled všech zmíněných postupů a námi doporučený metodický přístup.

KOMPLEXNÍ ZPŮSOBY IDENTIFIKACE NÁRODNOSTI HUDEBNÍHO REPERTOÁRU

Jako funkční a následováníhodný příklad jednoznačné a srozumitelné kvalifikace hudebního díla podle země původu je opakovaně v různých studiích uváděn kanadský **systém MAPL**. Jde o akronym čtyř okolností vzniku díla, přičemž aby bylo hudební dílo identifikováno a kvalifikováno jako kanadské, musí naplnit alespoň dvě z nich, přičemž Kanadany se zde myslí kanadští rezidenti.⁴

- **M** (Music): Autorem hudby je místní umělec – Kanadán.
- **A** (Artist): Hudba nebo texty písní jsou prováděny (interpretovány) převážně místními umělci – Kanadany.
- **P** (Performance): Hudební výběr se skládá z živého vystoupení, které je buď nahrané výhradně v místě – Kanadě, nebo je celé prováděno a vysíláno živě v místě – Kanadě.
- **L** (Lyrics): Text písně je celý napsán místním umělcem – Kanadánem.⁵

Všechny ukazatele průběžně sledují, kontrolují a vykazují místní organizace kolektivní správy. I když jde o model, který by byl vhodný a účelný – minimálně z pohledu úspěšnosti exportu hudebního obsahu za hranice národních států –, pro jeho zavedení by byla nutná spolupráce všech důležitých aktérů celého hudebního sektoru, od samotných umělců přes vydavatele, nahrávací společnosti až po kolektivní správce.

⁴ Kanadánem je osoba s trvalým pobytem ve smyslu zákona o přistěhovalectví z roku 1976 nebo osoba, jejíž obvyklé bydliště bylo v Kanadě po dobu šesti měsíců bezprostředně předcházejících jejím příspěvku k hudební skladbě nebo jejímu provedení.

⁵ Existují čtyři zvláštní případy, kdy lze hudební výběr rovněž považovat za kanadský obsah: 1. byl nahrán před lednem 1972 a splňuje jednu z výše uvedených podmínek; 2. jedná se o instrumentální provedení hudební skladby napsané nebo složené Kanadánem; 3. jedná se o provedení hudební skladby, kterou Kanadán složil pouze pro nástroje; 4. dílo bylo provedeno živě nebo nahráno po 1. září 1991 a Kanadán, který spolupracoval s Nekanadánem, měl alespoň poloviční tvůrčí podíl na hudbě a textu (vyplývající z evidence uznávané organizace kolektivní správy) (Canadian Radio-Television and Telecommunications Commission, 2022).

V návaznosti na nedostatek dostupných standardizovaných a jednoznačných údajů o původu hudebního repertoáru vypracovala iniciativa Music Moves Europe v rámci Evropské hudební exportní strategie (EMEE) návrh na klasifikaci hudebního repertoáru, který by detailně zohledňoval národní hledisko. **Model FENCAMPS** vychází z kanadského systému MAPL, je však ještě detailnější. Návrh spočívá v jasném určení nacionality umělců a jejich hudební produkce podle jednotlivých druhů práv a odděleně klasifikuje nacionalitu autorů skladeb (skladatelů a textařů), interpretů, sídlo vydavatelů (labelů) a sídlo hudebních nakladatelů, aby bylo možné sledovat různé toky příjmů spojené s každým umělcem, repertoárem nebo nahrávkou. Opět jde o akronym. V praxi by ukazatel zahrnoval následující typy informací:

- **F** (Featured): státní příslušnost hlavního interpreta,
- **E** (Editor): sídlo hudebního nakladatele,
- **N** (Non-Featured): státní příslušnost studiových hudebníků,
- **C** (Composer): státní příslušnost skladatele,
- **A** (lyrical Author): státní příslušnost textaře,
- **M** (Management): sídlo managementu nebo agenta,
- **P** (Phonogram producer): sídlo vydavatele (labelu, nahrávací společnosti),
- **S** (Singing language): v případě písně její jazyk (Jacquemet et al., 2019).

Také v tomto případě jde o model, který aktuálně není (evropským) hudebním průmyslem využíván. Jak uvádějí sami jeho autoři, „tento podrobnější návrh klasifikace by však bylo třeba otestovat s průmyslem, aby se zajistilo jeho odpovídající přijetí“ (Jacquemet et al., 2019, s. 35).

Ve studii věnující se strategiím propagace slovenské hudby na domácím trhu i v zahraničí si autoři kladou otázku, jakým způsobem je vhodné a prakticky využitelné definovat „slovenskost“ hudebního repertoáru (Antal, 2020). Vycházejí ze základního předpokladu, že definice slovenského obsahu je nejčastěji spojována se slovenským **interpretem, skladatelem a vydavatelem**. Naopak identifikovat národní repertoár na základě specifického hudebního žánru nebo jazyka textů je podle autorů jen obtížně měřitelné a využitelné. Na straně **labelů** jde o sledování standardizovaného identifikačního čísla **ISRC**, které začíná kódovým označením země, kde byl zvukový záznam vyroben. Avšak také tato nejjednodušší cesta pro určení země původu hudebního díla či nahrávky má své slabiny (budeme komentovat v následující podkapitole). Na straně **interpretů** je potřeba dohledání a evidence kvalitativních ukazatelů národnosti, jako jsou **státní příslušnost, bydliště a etnický původ**, přičemž většina takových údajů je chráněna legislativou o ochraně osobních údajů, a je tedy veřejně nedostupná.⁶ V minulosti mohlo být spolehlivým indikátorem státní příslušnosti členství v místní organizaci kolektivní správy. Ač jde stále o významný indikátor státní příslušnosti, jeho spolehlivost klesá tím, jak autoři a interpreti vyhledávají přeshraničně i další příležitosti k zastupování jinými organizacemi kolektivní správy, což vede ke dvojímu členství nebo členství v jiné zemi, než je země státního občanství. Autoři studie navrhuji všechna

⁶ V případě národnosti lze vycházet z národních žebříčků zveřejňovaných IFPI – pokud se některý umělec umístil v národním žebříčku, lze s jistotou mírou spolehlivosti určit jeho místní národnost. Bydliště umělce je osobní údaj, který lze do přehledů zpracovat jen na základě veřejných indikátorů (např. Wikipedie konkrétního umělce, veřejné vyjádření samotného umělce). Podobné je to s etnickou příslušností umělce.

tato „kvalitativní“ kritéria zjistit prostřednictvím rozsáhlého šetření mezi hudebníky a jejich sebeidentifikace. Pokud jde o národnost skladatelů konkrétních hudebních děl, informace o nich je obsažena v dalším ze standardizovaných identifikátorů zvukového záznamu, v **ISWC** (International Standard Musical Work Code). Nicméně propojenost obou již zmíněných identifikátorů (ISRC pro národnost vydavatele a ISWC pro národnost skladatele) je aktuálně velmi nespolehlivá a nelze ji využít zcela. Evidence a kontrola zmíněných ukazatelů nicméně předpokládá vlastní databázi, ve které budou všechny identifikační znaky zaneseny. V případě zmíněných kvalitativních údajů o umělcích by musely být sebrány rozsáhlým terénním šetřením mezi umělci, a vycházely by tak z jejich dobrovolné deklarace, popřípadě subjektivní sebeidentifikace.

Posledním příkladem, jak je možné přistupovat ke stanovení národnosti hudebního repertoáru komplexně, je metodika studie s názvem *Monitoring the Cross-Border Circulation of European Music Repertoire within the European Union* (Legrand, 2012). Ve svém ad hoc výzkumu se autoři studie zaměřili na analýzu žebříčků nejvíce stahovaných, streamovaných a vysílaných nahrávek ve vybraných zemích Evropské unie. Určení nacionality repertoáru spočívalo v adresné **identifikaci národnosti** každého zaznamenaného interpreta (podle **země narození**) a **jazyka textu** každé zaznamenané skladby. Tento přístup je však možné aplikovat jen v omezeném rozsahu analyzovaných dat a pro agregované přehledy referující o celém trhu je nepoužitelný.

STANDARDIZOVANÉ IDENTIFIKÁTORY ZEMĚ PŮVODU ZVUKOVÉHO ZÁZNAMU

V hudebním sektoru se lze nejčastěji setkat se dvěma standardizovanými identifikátory, tedy kódovými označeními konkrétního díla a nahrávky. Jde o tzv. ISWC a ISRC kódy. Pozitivním aspektem těchto identifikátorů je skutečnost, že oba jsou hudebním sektorem obecně akceptovány, dlouhodobě využívány, jejich přidělování je garantováno institucionálně a každý z nich zahrnuje dílčí informace vedoucí k jednoznačné identifikaci autora, respektive (původního) labelu. Na druhou stranu je možné narazit na jasné limitace při práci s oběma identifikačními systémy. Z našeho pohledu je podstatná snad jen skutečnost, že ani jeden z uvedených kódů nevede k přímému, jednoznačnému určení země původu zaznamenaného díla či nahrávky, jelikož ani jeden nepodává komplexní a jednoznačnou informaci o původu předmětného díla či nahrávky. Zatímco, zjednodušeně řečeno, díky ISRC kódu lze spolehlivě zjistit pouze to, který label ve které zemi konkrétní hudební dílo původně zaznamenal, skrze ISWC lze spolehlivě dopátrat jméno autora hudby a textu zvukového díla, avšak bez národnostní identifikace.

20

ISRC (International Standard Recording Code)

- ISRC kódování umožňuje jedinečnou a trvalou identifikaci zvukových nahrávek a hudebních videí. ISRC pomáhá zamezit nejednoznačnosti nahrávek a zjednodušuje správu práv v případech, kdy jsou nahrávky používány v různých formátech, distribučních kanálech nebo produktech. ISRC pro nahrávku zůstává pevným referenčním bodem, i když je nahrávka používána v různých službách, přeshraničně nebo na základě různých licenčních smluv. (ISRC, n.d.)

ISRC je identifikačním prvkem nahrávek podle normy ISO-3901 vyvinutým v roce 1986 a jeho využívání bylo schváleno IFPI (Mezinárodní federace fonografického průmyslu) s platností od 1. ledna 1992. V praxi to znamená, že každá zvuková nahrávka a každý videoklip dostávají svůj vlastní identifikátor ISRC, a to i v případě, že se jedná o totéž dílo v různé interpretaci (rozhodující je faktické pořízení nahrávky – nezáleží na tom, že jde o stejné dílo, a nesejde ani na tom, zda je interpretují stejní či jiní interpreti: každá nově pořízená nahrávka získá vlastní ISRC). Hlavním účelem pro využívání ISRC kódování je hlavně pomoc při identifikaci nároků práv labelů – jeho hlavní funkcí je tedy monitoring (tržního) výkonu konkrétní nahrávky. Aktuálně jde o nejpoužívanější a nejdostupnější identifikátor spojený s hudebním sektorem.

Struktura (syntaxe) ISRC se skládá z 12 alfanumerických znaků, které by měly být při zobrazení v tištěné podobě uvedeny se čtyřznakovou předponou „ISRC“.

ISRC CC-XXX-YY-NNNNN

Čtyři části kódu jsou následující:

- **CC**: dvoumístný kód země vydavatele (labelu). Kód se přiděluje podle normy ISO.⁷
- **XXX**: třímístný alfanumerický kód vydavatele. Pro výrobce zvukových nahrávek a videoklipů existují dva různé kódy.⁸ Tuto část společně s dvoumístným kódem země přiděluje labelu na základě žádosti národní autorita, kterou je v České republice kolektivní správce Intergram.
- **YY**: představuje poslední dvě číslice referenčního roku, tedy roku, kdy byl ISRC přiřazen k záznamu. Nemusí se nutně jednat o datum pořízení záznamu.⁹
- **NNNNN**: pětímístné číslo, které identifikuje konkrétní zvukovou nahrávku či videoklip, jedinečné v rámci referenčního roku. Jedná se o číselnou řadu, která je plně v gesci příslušného výrobce.

Identifikátor ISRC je kompaktní, snadno se získává a analyzuje, takže je možné kontrolovat jeho shodu. Velkou výhodou je, že všichni velcí poskytovatelé digitálních služeb, stejně jako výše zmíněné služby monitorující obsah médií, s tímto identifikátorem pracují a jejich databáze tuto informaci ke každé nahrávce obsahují.

Je zde však několik limitací, pokud bychom chtěli při mapování hudebního exportu a spolehlivé identifikaci národního repertoáru spoléhat jen na ISRC kódování. Předně, ISRC identifikuje zvukové nahrávky a hudební videa, ale nevyužívá se k identifikaci skladeb nebo interpretů. ISRC v sobě neobsahuje údaje o zemi původu umělce ani jeho jméno, lze díky němu zjistit pouze zemi, kde byla konkrétní zvuková nahrávka vyrobena, to znamená, že na základě ISRC kódu lze spolehlivě zjistit pouze zemi původního

⁷ Vysoká poptávka po ISRC ve Spojených státech amerických způsobila, že zásoba dostupných kódů registrátorů se vyčerpala a po 6. prosinci 2010 používají noví registrátoři v USA kód země QM, QZ nebo QT. Všechny hudební nahrávky vyrobené v České republice nesou označení CZ.

⁸ Kupříkladu česká pobočka Warner Music přiděluje vlastním nahrávkám kód XXX pro zvukové nahrávky a YYY pro videoklipy.

⁹ Například dvoučíslí 15 pro rok 2015, dvoučíslí 20 pro rok 2020 apod.

pořizovatele dané nahrávky. ISRC kódy jsou navíc nahrávkám přidělovány nepovinně. Je celkem běžné, že starší nahrávky vydané před zavedením tohoto standardu, pokud nebyly znovu vydány v digitální podobě, často svůj ISRC identifikátor nemají, nebo mají naopak duplicitní ISRC kódy při remasteringu nebo novém vydání (byť to pravidla ISRC zapovídají). Neexistuje žádná standardizovaná mezioborová kontrola řádného používání ISRC. Zároveň neexistuje ani povinnost zajistit, aby údaje byly správné nebo aby byly opraveny. V literatuře byly zaznamenány mnohé případy špatného, chybného zacházení s registrací a přidělováním ISCR kódů jednotlivým nahrávkám, a to na úrovni umělců, hudebních vydavatelství a dalších zprostředkovatelů (blíže např. Curran et al., 2019). S právy k nahrávkám lze volně disponovat. Pořizovatel nahrávky ji může převést trvale či dočasně na třetí osoby, a to klidně s účinností na území jen jediného státu. ISRC kód nahrávky tedy nemusí vždy vést k aktuálnímu vlastníkovi nahrávky, nicméně na druhou stranu by měl vypovídat o tom, kdo určitou nahrávku skutečně pořídil (protože původní ISRC kód s nahrávkou přechází i na nového majitele). ISRC kódy nemají centralizovanou evidenci a přidělování provádí samotný label. Může se tedy stát, že kódy přidělí chybně anebo přidělí nový ISRC kód starší nahrávce, která již kód má.

ISWC (International Standard Musical Work Code)

Dalším celosvětově standardizovaným identifikátorem hudebních děl je tzv. ISWC kód. Byl zaveden v roce 1995 s hlavním cílem nahradit zastaralou praxi správy hudebních děl v papírové podobě systémem, který by byl efektivnější, automatizovaný a správa dat by probíhala rychleji. ISWC kódy jsou přidělovány centrálně, dokumentaci k tomuto procesu zpracovávají místní registrační orgány (v České republice je to OSA), přičemž centrálním registračním orgánem ISWC, který celou databázi spravuje, je organizace CISAC (Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů). Systém je založen na podobném modelu jako ISRC, ale namísto nahrávek se zaměřuje na skladby – hudební díla. ISWC sleduje název skladby, autora, hudebního nakladatele a licenční podíly, pokud je nakladatelů více. ISWC označuje každé zaevidované hudební dílo jako jedinečný nehmotný výtvar a vztahuje se na výsledek nehmotné tvorby jedné nebo více osob bez ohledu na status autorských práv, distribuci nebo dohody, které se na tuto tvorbu vztahují.

Identifikátor ISWC je kódem nevýznamovým, z jeho znění se nedá jednoduše odvodit rok, geografické či autorské přiřazení konkrétního díla, jako je tomu v případě ISRC. Skládá se z celkem 11 alfanumerických znaků a je rozdělen do tří částí: jedno-písmenný prefix „T“ (znamená první písmeno anglického slova *tune*, tedy melodie), následuje skupina 9 číslic a poslední součástí kódu je jedna kontrolní číslice, která zamezuje chybné identifikaci konkrétního díla. Pokud se má kód zapisovat nebo tisknout na konkrétní produkty hudebních děl, bude na začátku opatřen zkratkou ISWC a jednotlivé části budou odděleny buď spojovníkem, nebo mezerami. Model kódu je: ISWC T-O34.524.680–1. Prvky těchto popisných údajů zahrnují minimálně následující informace: alespoň jeden originální název díla spolu s příslušným kódem typu názvu a všechny tvůrce díla (skladatele, textaře, aranžéry, překladatele atd.).

Také v případě databázové, agregované práce s ISWC kódováním lze narazit na několik limitujících okolností. Předně, komplexní povaha správy a vlastnictví práv k hudebním dílům často komplikuje sledování a udržování spolehlivé kvality údajů ISWC, což ve výsledku vede k nedůslednému používání samotného ISWC kódování. Většina v současnosti úspěšných písní má často více autorů, obvykle s různými nakladateli a různými typy vlastnictví práv, které se neustále mění. Současně s tím však neexistuje standardizovaný způsob vyplňování informací, což vytváří problémy při identifikaci správné verze konkrétního díla (např. Elton John může být zapsán také jako E. John, John Elton atd.) (Curran et al., 2019, s. 64). Při procesu přidělování ISWC kódů dále dochází k časovým prodlevám, protože ISWC lze přidělit až poté, co jsou jednoznačně identifikováni všichni tvůrci a nositelé práv (obvykle v době ohlášení díla kolektivnímu správci). Konečně, jak bylo zmíněno, ISWC kód poměrně spolehlivě identifikuje autora a nakladatele, nicméně informace o zemi původu v kódovém označení zahrnuta není, a její stanovení tak musí spoléhat na další šetření a parciální ověřování.

Z hlediska praktické využitelnosti obou zmíněných identifikátorů při mapování exportu českého hudebního repertoáru se jeví jako smysluplnější spoléhat na první z uvedených, tedy na ISRC kódování. Při nákupu dat od dodavatelů třetích stran (v sektoru B2B) je ISRC standardizovanou součástí dodávaných datových sestav. Tento identifikátor umožňuje jednoduchou a rychlou strukturu velkého objemu dat podle země vydavatele. Pro získání skutečně validního výstupu je nicméně nutné také takto získaný soubor překontrolovat ve spolupráci s dalšími zdroji o zemi původu repertoáru – nejlépe s kolektivními správci a jejich databázemi, které obsahují data o zemi daňového domicilu a rezidence zastupovaných nositelů práv.

URČENÍ PŮVODU REPERTOÁRU VE SPOLUPRÁCI S KOLEKTIVNÍMI SPRÁVCI

Relativně spolehlivý způsob při stanovení země původu analyzovaného hudebního repertoáru vychází z naší zkušenosti při realizaci pilotního projektu. Zásadní roli sehrávají databáze zastupovaných umělců, které obsahují mimo jiné identifikaci konkrétního autora či interpreta podle země jeho daňového domicilu a rezidence. Tento ukazatel lze vnímat jako objektivní, spolehlivé kritérium, které je normativem pro určení „národnosti“ autora také v dalších zemích EU. Tyto identifikační znaky kolektivní správci evidují ve svých databázích a lze je snadno konfrontovat s alternativními seznamy českých autorů a interpretů pocházejících z jiných zdrojů. Národnost repertoáru lze také definovat na základě „národnosti“ (rozuměno zemi původu) konkrétního hudebního díla, což je institut využívaný v mezinárodní kolektivní správě. Z databáze OSA lze ke každé skladbě dohledat podíl zastupovaných autorů s daňovou rezidencí v Česku na celkovém autorském podílu a pro „českou skladbu“ je potřeba alespoň nadpoloviční tvůrčí podíl autora s daňovým domicilem v Česku.

URČENÍ PŮVODU REPERTOÁRU ALTERNATIVNÍM ZPŮSOBEM

Také poslední způsob, jakým lze doložit zemi původu sledovaného repertoáru, vychází ze zkušeností získaných během realizace pilotního projektu. Agentury monitorující obsah médií a působící jako dodavatelé dat v sektoru B2B se při stanovení nacionality repertoáru opírají o standardizované identifikátory nahrávek, především o kódy ISRC. Informace o zemi původu hudebního repertoáru, respektive o nacionalitě interpretů daného repertoáru, obsahují také databáze dodavatelů třetích stran ze sektoru B2C (služby jako Soundcharts, Chartmetric, Viberate). Nacionalitu umělce nedefinují na základě ISRC kódování, ale v odkazu na shromážděné informace o umělci ze sociálních sítí, Wikipedie a dalších hudebních platforem (Apple Music, MusicBrainz). Spolehlivost této identifikace je podle vyjádření provozovatelů poměrně vysoká. Pro získání skutečně validního datového souboru, a to v případě obou navrhovaných alternativních zdrojů, je nutné získaný dataset překontrolovat ve spolupráci s dalšími zdroji o nacionalitě repertoáru – nejlépe s kolektivními správci a jejich databázemi, které obsahují data o zemi daňového domicilu a rezidence zastupovaných nositelů práv.

DOPORUČENÝ POSTUP

Na základě výše uvedeného je naše metodické doporučení při stanovení země původu repertoáru (a při vědomí nezbytných statistických odchylek) využití ISRC kódů. Tento postup je ideální při sledování exportu populární hudby, kde je (většinou) skladba spojena s konkrétní nahrávkou. V případě sledování komerční úspěšnosti skladatelů a textařů anebo v případě sledování zahraničního úspěchu vážné hudby nutno ISRC data kombinovat s ISWC daty (jsou-li s ISRC daty spojena, což je pouze záležitostí novějších nahrávek) a dále tato zjištění kombinovat s databází hudebních děl vedenou kolektivním správcem OSA.

Využití a uplatnitelnost metodiky

Metodika je navržena pro pravidelný monitoring přeshraniční distribuce české hudby. Poskytuje návod na systematický sběr a analýzu dat z různých zdrojů v čase a tyto zdroje vybírá. V praxi metodika zahrnuje získání dat od poskytovatelů jako jsou B2B (BMAT) a B2C (Soundcharts), jelikož primární data od platform jako Spotify a YouTube nejsou dostupné třetím stranám. Jak bylo uvedeno, nejpraktičtější se k identifikaci českého repertoáru jeví identifikátory ISRC a ISWC (i s určitými limity z toho vyplývajícími, viz výše).

V této kapitole je podán přehled dostupnosti datových zdrojů, způsobu práce s nimi a také možných ukazatelů, které lze v jednotlivých databázích dohledat. U každého typu zdroje je uvedeno, pro který mediatyp (způsob užití hudby) je právě tento zdroj nejrelevantnější a jakou metodiku uplatňuje při stanovení země původu monitorovaného repertoáru.

Reálná využitelnost dat od poskytovatelů digitálních služeb (DSP) – Spotify a YouTube

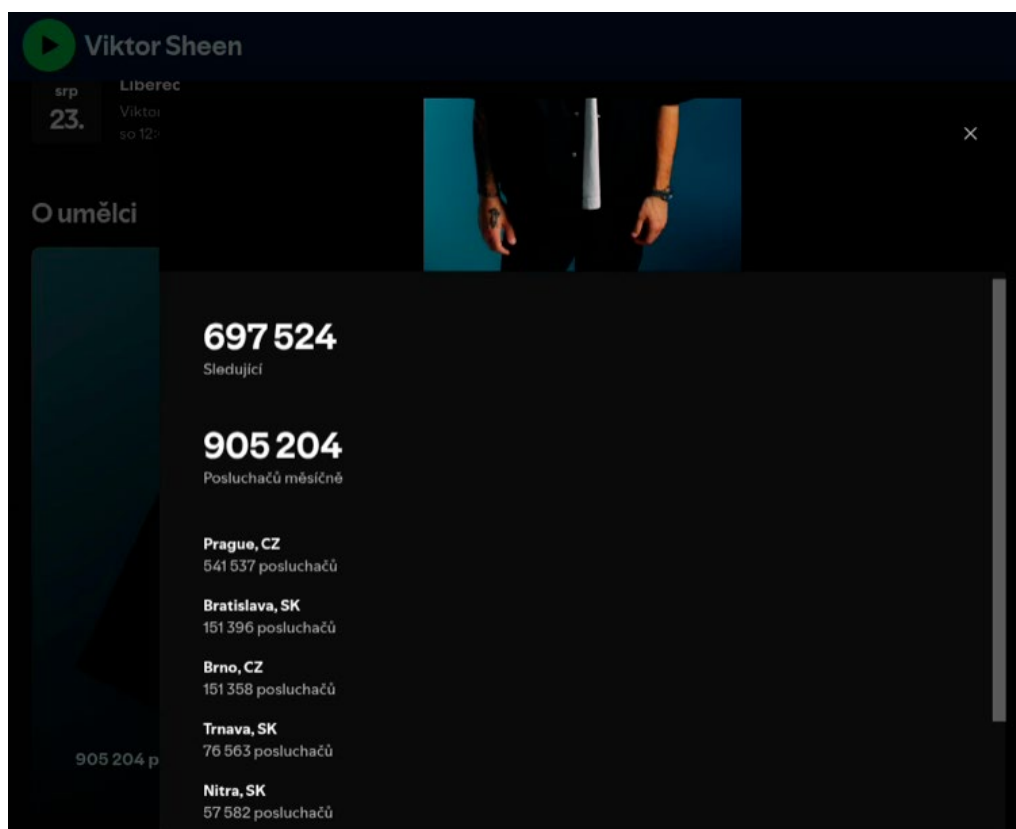
Nejspolehlivějším zdrojem dat pro monitoring online výkonnosti českého hudebního repertoáru v globálním měřítku jsou samotní poskytovatelé digitálních služeb (DSP), kteří zajišťují (nejčastěji) streaming hudebního obsahu koncovým uživatelům – posluchačům, divákům – na celém světě. Toto rozsáhlé množství primárních dat o výkonnosti repertoáru je nicméně pro žadatele třetích stran aktuálně nedostupné. Přesná data o počtu streamů jsou definována jako důvěrné obchodní informace. DSP je předává jen samotným umělcům, popřípadě vydavatelstvím, se kterými má smluvní vztah. Pro jejich získání by zpracovatel musel získat souhlas k jejich využití od tisíců individuálních aktérů (umělců, vydavatelství). Pro agregované mapování exportu národního repertoáru je podobný způsob při shromažďování dat nevhodný. Alternativním zdrojem dat o výkonnosti umělců na DSP platformách jsou velké agregátory dat (Soundcharts, Chartmetric, Viberate), které vyvinuly vlastní automatizované postupy pro datové vyjádření výkonnosti umělce v digitálním prostoru (viz předchozí kapitola).

S ohledem na oblíbenost jednotlivých DSP platforem a jejich zastoupení na trhu, největší relevanci pro účely průzkumu hudebního exportu mají služby Spotify a YouTube.

DATABÁZE SPOTIFY – LIMITACE A MOŽNOSTI

Primární data o výkonnosti umělce na platformě Spotify (počet sledujících, počet posluchačů, počet přehrání) a jejich geografická struktura jsou zájemcům třetích stran aktuálně dostupné pouze omezeně. Tento klíčový datový zdroj lze proto nahradit alternativním zdrojem (dodavatelé třetích stran na trhu B2C) s vědomím určité neúplnosti a chybovosti z toho plynoucí. V uživatelském rozhraní platformy Spotify jsou pro každý umělecký profil zobrazovány základní statistiky: celkový počet sledujících, měsíční počet posluchačů a seznam pěti měst s nejvyšším počtem měsíčních posluchačů. Služba Soundcharts tato data přebírá přímo od Spotify, bez prostředníka, a rozšiřuje jejich rozsah na prvních 50 měst. Ačkoliv je tento počet oproti oficiálnímu rozhraní rozšířen, nelze jej považovat za dostatečný pro detailní geografickou analýzu. Navíc se projevují zjevné nepřesnosti přímo v datech Spotify – z níže uvedené grafiky vyplývá, že součet počtů posluchačů pro uvedená města překračuje celkový počet měsíčních posluchačů deklarovaný platformou. Z hlediska geografické přesnosti a úplnosti tedy data přímo od zdroje vykazují výrazná omezení.

Obrázek 1: Nepřesnost primárních dat – oficiálních statistik Spotify



DATABÁZE YOUTUBE – LIMITACE A MOŽNOSTI

Také v případě druhé klíčové platformy pro globální šíření hudby jsou primární data málo dostupná. Data o výkonnosti umělce na platformách YouTube (UGC) a YouTube Music (DSP), jako je počet zhlédnutí, počet odběratelů a jejich geografická struktura, jsou v agregované podobě zájemcům třetích stran v době zpracování metodiky nedostupná. I tento datový zdroj lze nahradit zdrojem alternativním (dodavatelé třetích stran na trhu B2C) a i zde je zároveň nutné počítat s neúplností a chybovostí údajů, které z tohoto postupu plynou. Služba Soundcharts nabízí pro platformu YouTube několik API metod, využitelných pro tuto metodiku:

- **Get local audience:** Poskytuje údaje o počtu odběratelů interpreta za dané období (max. 90 dnů) a o počtu lokalizovaných odběratelů na úrovni jednotlivých zemí. Data jsou aktualizována měsíčně, přičemž i u nejposlouchanějších světových umělců jsou dostupné hodnoty maximálně pro několik desítek zemí, což zásadně omezuje regionální či kontinentální analýzu. Navíc se objevují anomálie, například přítomnost zemí, které neodpovídají reálné posluchačské základně (např. Bahrajn či Afghánistán), často se shodnými hodnotami pro více zemí v jeden den.
- **Get audience:** Vrací agregované metriky pro jednotlivé platformy. V případě YouTube zahrnuje celkový počet odběratelů, počet publikovaných videí a denní počty zhlédnutí v zadaném časovém rozmezí. Soundcharts uvádí možné nepřesnosti způsobené chybějícími hodnotami, které jsou v uživatelském rozhraní dopočítávány interpolací mezi dostupnými daty (Soundcharts, n.d.a). Frekvence aktualizace závisí na velikosti fanouškovské základny – od jednou za 15 dnů (méně než 9 odběratelů) po každé dva dny (více než 5 000 odběratelů).
- **Get streaming audience:** Poskytuje denní počty zhlédnutí videí, počítané jako součet všech oficiálních verzí skladby, uživatelských videí obsahujících danou skladbu a písňové texty, opět s maximálním rozsahem 90 dnů na dotaz.
- **Get local streaming audience:** Vrací denní počty zhlédnutí videí v jednotlivých zemích. Z hlediska metodického se jedná o klíčový zdroj, nicméně i zde byly zaznamenány nesoulady, kdy součet hodnot pro jednotlivé země neodpovídal celkovému počtu zhlédnutí.

Data ze sociálních sítí YouTube, TikTok a Instagram poskytovaná společností Soundcharts pocházejí od externího poskytovatele. Spolehlivost je tak závislá na kvalitě těchto externích dat. Tento problém ilustruje případ interpreta **Jelen** (16. 10. 2024):

- Celkový počet odběratelů: 28 400
- Počet odběratelů pro ČR: 28 547
- Počet odběratelů pro SR: 1 175

Již z těchto hodnot je zřejmé, že součet odběratelů v obou zemích převyšuje jejich celkový počet. Podle poskytovatele jsou údaje extrapolovány na základě vzorku fanoušků v jednotlivých zemích. Soundcharts dále uvádí, že data jsou ukládána pouze pro umělce s alespoň 1 000 odběrateli, a to až po manuální aktivaci dat v uživatelském rozhraní. Z uvedených skutečností plyne, že data nejsou dostupná pro všechny umělce a tam, kde dostupná jsou, nelze se na jejich přesnost zcela spolehnout.

YouTube Charts – zpětná analýza a získání dat

YouTube Charts je doplňující, kontrolní nebo alternativní zdroj k Soundcharts. Je to veřejně dostupná služba poskytující žebříčky nejpopulárnějších hudebních videí, aktualizované denně či týdně. Pro interprety (např. Weekly Top Artists) agreguje celkový počet zhlédnutí ze všech typů videí, a to pro konkrétní zemi a definované období. Praktické testy však ukázaly, že výsledky jsou dostupné pouze pro umělce s určitou mírou popularity nebo minimálním počtem zhlédnutí. Každý umělec má přiřazen unikátní identifikátor, jímž může být buď **Google Knowledge Graph ID**, nebo historické **Freebase ID**. Například Karel Gott má Freebase ID [/m/01n18_1](#), zatímco Viktor Sheen má již Knowledge Graph ID [/g/11fpp3gj8s](#). Tyto identifikátory lze získat kombinací výsledků **Wikidata REST API** (Wikidata, n.d.) a údajů z platformy Soundcharts, a to s úspěšností nižší než 100 %. Použitím identifikátoru ve formátu URL (Uniform Resource Locator) místo jména interpreta je možné získat data i pro případy, kdy vyhledávání podle jména selhalo, což naznačuje, že YouTube Charts výsledky při jmenném dotazu filtruje. Na základě tohoto zjištění byl proveden proces zpětné analýzy:

- 1/ V nástrojích pro vývojáře (Chrome DevTools, záložka Network) byly zachyceny API požadavky volané webovou stránkou, včetně parametrů a odpovědi serveru.
- 2/ Analýza parametrů odhalila možnost získat historická data o zhlédnutích v jednotlivých zemích až dva roky zpětně, zatímco webové rozhraní umožňuje maximálně 365 dní.
- 3/ API nepoužívá standardní dvoupísmenné kódy ISO 3166–1 alpha-2 (ISO, n.d.), ale interní identifikátory Google (např. Česká republika má kód [O × 470b948fd7dd8243:0xf8661c75d3db586f](#)). Tyto kódy nejsou veřejně dostupné, lze je však nalézt v URL adresách Google Maps.

Manuální sběr identifikátorů pro přibližně 200 zemí je nevhodný z časových důvodů, proto lze vytvořit plně automatizovaný skript využívající nástroj **Selenium** k programovému ovládání webového rozhraní a extrakci identifikátorů (Selenium, n.d.). Kombinací všech parametrů – unikátního identifikátoru interpreta, interních kódů zemí a API volání – je možné získat detailní statistiky zhlédnutí videí pro všechny sledované umělce ve všech zemích světa. Takový rozsah dat není dostupný z žádné jiné zde předkládané služby.

Reálná využitelnost dat od dodavatelů třetích stran – B2B a B2C dodavatelé

28

Zásadním aktérem pro získání podkladových dat a metrik pro zmapování exportu českého hudebního repertoáru jsou komerční subjekty, jejichž předmětem podnikání je poskytování dat o obsahu vybraných médií a o výkonnosti autorů a interpretů. V této metodice nazýváme tyto subjekty **dodavatelé třetích stran**. Jde o společnosti, které buďto vyvinuly vlastní elektronické systémy pro monitoring mediálního obsahu

a s výstupy takto získanými obchodují, nebo firmy, které nakupují a dále zpracovávají data od mediálních, obchodních a streamovacích organizací a posléze je dále prodávají dalším zájemcům. Pokud jde o profesionální agentury monitorující obsah médií, jde o trh definovaný jako B2B – podobné služby jsou zpravidla dostupné na komerční bázi jiným institucím (mediálním, výzkumným apod.). Nicméně velké množství poskytovatelů dat o mediálním výkonu umělců působí také na trhu B2C. Jde o komerční služby, které monitorují a vyhodnocují vybrané indikátory působnosti umělce na (nejčastěji) digitálních streamovacích platformách a jejich služby jsou dostupné široké veřejnosti. Přínosy i bariéry plynoucí z využití služeb obou popsaných dodavatelů dat jsou popsány níže.

BMAT (B2B) – LIMITACE A MOŽNOSTI

Na trhu B2B působí velké množství zavedených profesionálních agentur, jejichž hlavním předmětem podnikání je prodej dat z monitoringu obsahu vybraných médií. Mezi zástupce podobných společností patří BMAT, Luminate / Nielsen Music, WARM nebo například Radiomonitor. Na trhu B2B se dojednávají ceny zakázek vždy individuálně, každý rozpočet je stanoven s přihlédnutím ke specifikům zadavatele, podle jeho potřeb a motivace, podle objemu monitoringu, dle účelu a následného zhodnocení získaných dat. Tyto služby nezveřejňují své ceny a jejich komunikace i výstupy jsou limitující. Metodicky pro účely monitoringu exportu z nich lze doporučit toliko společnost BMAT, která je lídrem v oblasti monitoringu rozhlasového a televizního vysílání.

→ BMAT: LIMITACE

Při datové analýze založené na datových setech služby BMAT nutno počítat s následujícími omezeními:

- a/ Na trhu B2B nejsou zveřejněné ceníky služeb. Cena každé zakázky je dojednána individuálně, podle specifických potřeb zadavatele.
- b/ Nákup monitoringu médií od agentury na trhu B2B je finančně náročný.¹⁰
- c/ Případné omezené finanční prostředky na nákup dat s sebou nesou omezený objem získaných dat (časový, regionální, mediální).
- d/ Data o výkonnosti umělců v online službách nejsou dostupná.
- e/ Pro výběr relevantních kanálů určených pro monitoring je nutná vstupní znalost mediálního trhu.
- f/ Je nutné průběžně kontrolovat správnost identifikace nacionality autorů hudebních děl.

Kontrolu správnosti přiřazené nacionality k autorům či jejich dílům je možné provést několika způsoby:

1. *V průběhu monitoringu je zadavateli dodán seznam všech interpretů, jejichž díla byla zaznamenána ve všech sledovaných médiích. Jeho úkolem je projít tento*

¹⁰ Například smluvní cena za roční monitoring ze strany BMAT pro 16 vybraných zemí je cca 50 000 EUR, pro 45 zemí 139 000 EUR.

seznam (desítky tisíc položek) a identifikovat z něj národní. Z naší zkušenosti plyne, že při tomto úkolu je vhodné spolupracovat s kolektivním správcem (OSA, Intergram), který předložený seznam konfrontuje se seznamem zastupovaných autorů a interpretů a na základě daňového domicilu (popřípadě deklarované residence) identifikuje české subjekty.

2. Druhý způsob kontroly správného určení nacionality repertoáru spočívá v ruční kontrole správnosti automaticky přiřazené nacionality u autorů a interpretů všech hudebních děl, která byla v monitorovacím systému opatřena českým identifikátorem ISRC (počáteční písmena kódu CZ).

- g/ Pro práci s výstupy z monitoringu a velkými daty je zapotřebí spolupráce datového analytika a odpovídající softwarové nástroje.

Při zpracování výstupů z monitoringu či jiných rozsáhlých datových souborů nejsou prakticky kladena omezení na volbu softwarových nástrojů – lze využít jakékoliv prostředí, na které je příslušný datový analytik zvyklý. Objem dat zpravidla nevyžaduje využití vysoce výkonných výpočetních systémů ani cloudové infrastruktury. Klíčovým faktorem je však počáteční analytická fáze. Vzhledem k rozsahu dat může každý nesprávný krok v této fázi vést k výrazným časovým ztrátám při následném zpracování. Podrobný popis práce s daty poskytnutými společností BMAT je uveden v příloze této metodiky.

→ BMAT: MOŽNOSTI

Identifikované výhody služby BMAT dle potřeb uživatele metodiky jsou následující:

- a/ Spolehlivost. Původní know-how a vlastní elektronické systémy při monitoringu mediálního obsahu.

BMAT detekuje zvukové nahrávky v médiích po celém světě na základě tzv. audiofingerprintu, díky kterému přiřazuje zaznamenané vzorky z vysílání k nahrávkám evidovaným ve vlastní databázi, které jsou opatřeny potřebnými metadaty k jejich identifikaci. To na druhé straně představuje problém tam, kde BMAT nemá ve své databázi konkrétní nahrávku, a tedy nedokáže vytvořit její fingerprint, aby ve vysílání mohl danou nahrávku identifikovat.

- b/ Úplné a spolehlivé údaje o užívání české hudby v globálním rozhlasovém éteru.

BMAT se zabývá monitoringem hudebního obsahu v tradičních médiích od roku 2006. Dnes kontinuálně monitoruje vysílání 5 000 rozhlasových stanic a 1 500 televizních kanálů ve 134 zemích – jde prakticky o úplný monitoring rozhlasového a televizního trhu.

- c/ Úplné a spolehlivé údaje o užívání české hudby v globálním televizním vysílání.

- d/ Úplné a spolehlivé údaje o užívání české hudby v definovaných regionech.

- e/ Úplné a spolehlivé údaje o užívání české hudby v definovaném časovém období.

- f/ Vhodné pro intenzivní šetření = omezený počet regionů.

- g/ Možnost odpovídajícím způsobem definovat (agregovat) dodaná data.

- h/ Dostupná metadata ke každé zaznamenané skladbě (datum vysílání, doba trvání, kanál vysílání, název díla, název interpreta, vydavatelství, album, ISRC kód skladby, ISWC kód skladby).

- i/ Určení země původu repertoáru na základě ISCR kódování nahrávek.
- j/ Možnost průběžně nahlížet do webového rozhraní, průběžně pracovat s daty, exportovat libovolné datové sestavy.

SOUNDCHARTS (B2C) – LIMITACE A MOŽNOSTI

Následující přehled doporučených postupů vychází ze zkušenosti s prací s daty o exportu českého repertoáru od platformy Soundcharts. Jsou identické také pro práci s datovými vstupy od zmíněných konkurenčních B2C dodavatelů. Data sbíraná a strukturovaná společností Soundcharts referují o digitálním výkonu více než 12 milionů evidovaných umělců (září 2024) a tento výkon je vyhodnocován na základě 35 metrik.¹¹ Počet hudebníků evidovaných v databázi pod českou národností dosahuje téměř 12 000. Soundcharts mapuje výskyt umělců a jejich skladeb v playlistech největších streamovacích platform na světě, analyzuje jejich výskyt a umístění v žebříčcích těchto platform.¹² Dílčí statistiky jsou počítány pro každou evidovanou nahrávku.¹³ Mapován je také výskyt interpretů a jejich nahrávek ve vybraných rozhlasových stanicích.¹⁴ Základní rozhraní pro individuální užívání služby Soundcharts (dashboard) rozděluje prezentované statistické ukazatele o výkonu hudebníků v pěti oblastech: pro samotné interprety/umělce (záložka Artists), z pohledu konkrétní skladby (Songs), se zaměřením na playlisty a jejich složení (Playlists), v modu rozhlasového vysílání (Radio) a v přehledu aktuálních žebříčků (Charts). Tento základní mód užívání platform se pohybuje v cenách od 239 USD (Viberate) do 1 400 USD (Chartmetric) za roční předplatné. Všechny platformy také nabízejí zpoplatněný vstup do tzv. rozhraní API (Application Programming Interface), které zpřístupňuje zájemci všechna data, indikátory a přehledy, které platforma po dobu své aktivity zpracovala, a umožňuje je stahovat a strukturovat dle vlastních potřeb.

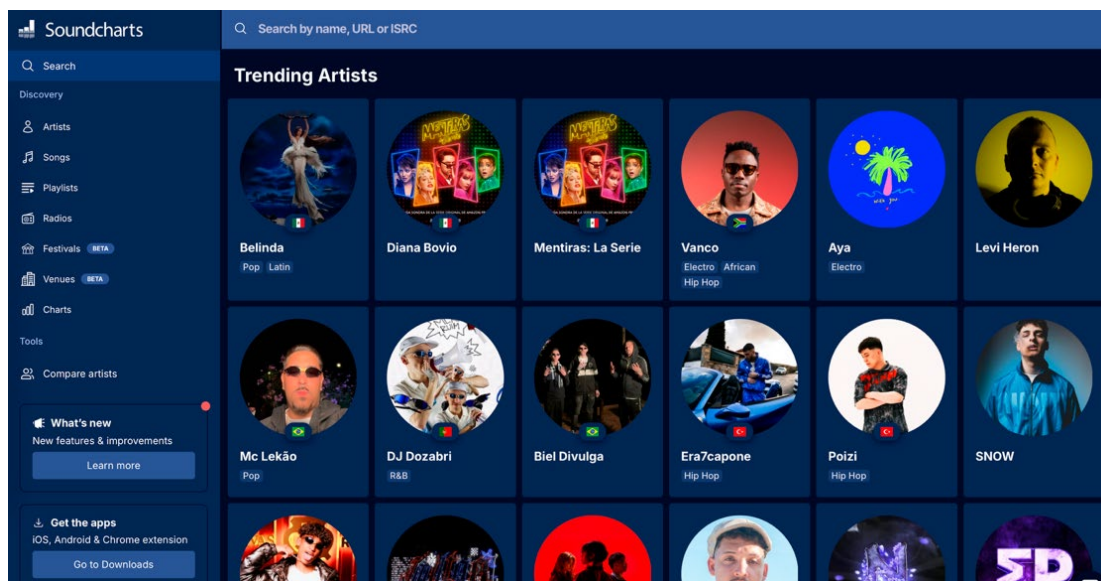
¹¹ Mezi ně patří: *Spotify Followers, Spotify Monthly Listeners, Spotify Popularity, YouTube Subscribers, YouTube Views, Instagram Followers, TikTok Followers, Radio Plays, Pandora Monthly Listeners, Deezer Fans, Facebook Fans, X Followers, SoundCloud Followers, Songkick Fans, Bandsintown Followers, Genius Followers, Anghami Followers, Anghami Plays, Boomplay Followers, Audiomack Followers, Audiomack Plays, Gaana Favorites, Jiosaavn Followers, Jiosaavn Listeners, Line Followers, Melon Likes, QQ Music Fans, Yandex Followers, Yandex Monthly Listeners, Triller Followers, Last.Fm Listeners, Amazon Music Followers, Mixcloud Followers, Twitch Followers, VKontakte Fans.*

¹² Soundcharts statisticky zpracovává data o 27 008 žebříčcích z 247 trhů (regionů, zemí) a tato data aktualizuje na denní bázi. Zpracovává data o žebříčcích nejposlouchanějších písní a alb.

¹³ Jde o statistiky *Spotify Streams, Spotify Popularity, YouTube Views, TikTok Videos, Radio Plays, Shazam Counts, SoundCloud Plays, Line Music Streams, Anghami Plays, Gaana Favorites, Jiosaavn Plays, Boomplay Favorites, Genius Views, Melon Likes, Audiomack Plays.*

¹⁴ Aktuálně Soundcharts zpracovává data z 2 391 stanic z 90 zemí celého světa. Z České republiky je podle údajů zveřejněných na stránkách Soundcharts vyhodnocováno vysílání 7 rozhlasových stanic (Dance Radio, Evropa 2, FAJN radio, Kiss, Radio 1, Radio Proglas, Radio Wave).

Obrázek 2: Dashboard Soundcharts



Zdroj: Soundcharts, 2025¹⁵

→ SOUNDCHARTS: LIMITACE

- a/ Vstupní data od primárního zdroje, tedy DSP (Spotify, YouTube) nejsou vždy spolehlivá a úplná.

V případě nejdůležitějšího údaje – počet posluchačů na portálu Spotify a jejich geografická struktura – je dodavatel dat v sektoru B2C odkázán na údaje, které zveřejňuje samotný poskytovatel digitálních služeb, tedy Spotify. Tyto údaje jsou mnohdy nepřesné a součet hodnot pro geografické zastoupení jednotlivých zemí/měst neodpovídá udanému celkovému počtu posluchačů. Tato chyba je systémová, pochází od samotného zdroje a dodavatel dat v sektoru B2C nemá alternativní zdroj pro kontrolu validity zveřejňovaných údajů. Pokud jde o druhý zásadní ukazatel exportní výkonnosti hudebníka v digitálním prostředí – počet zhlédnutí audiovizuálního obsahu na platformě YouTube a geografická struktura jeho sledujících – vstupní data pocházejí od externího poskytovatele (Social Platform). Detailně jsou sledováni jen umělci, kteří mají více než 1 000 sledujících/odběratelů a geografická struktura sledujících se posléze extrapoluje na základě vzorku extrahovaného z geografické struktury publika umělce. Jde o nepřesný a přibližný údaj.

- b/ Nutné překontrolovat nacionalitu umělců platformou evidovaných jako národních (českých).

Nacionalita v databázi evidovaných umělců je určována na základě veřejně dostupných dat získaných od dalších platform (Apple Music, MusicBrainz). Jejich spolehlivost je podle vyjádření provozovatelů poměrně vysoká. Nicméně pro úplnou spolehlivost je potřeba seznamy umělců evidovaných v databázi pod českou národností překontrolovat ve spolupráci s některým z kolektivních správců autorských práv v České republice (OSA, Intergram).

¹⁵ Viz <https://app.soundcharts.com/app/search?page=trendings&search=>.

- c/ Zpřístupněné základní rozhraní platformem (dashboard) poskytuje jen adresný monitoring, nikoli agregované datové sestavy.

Nákup základního balíčku služeb na podobných B2C platformách umožňuje pouze využití dat v rámci základního rozhraní a je uzpůsobené pouze pro dohledávání exportní výkonnosti konkrétních umělců. Souhrnné datové sestavy, které zahrnují hodnoty vybraných ukazatelů pro všechny evidované umělce jedné nacionality, jsou dostupné jen v prostředí API, respektive ve spolupráci s datovými specialisty samotné aplikace.

- d/ Vstup do rozhraní API je finančně nákladný.

Cenové hladiny se odvíjejí v závislosti na časové délce vstupu do databáze prostřednictvím API a samozřejmě také na množství a rychlosti stahovaných dat. Roční přehled o výkonnosti českých umělců na třech vybraných platformách (Spotify, YouTube, rozhlas/airplay) vyžaduje investici ve výši minimálně 5 000 USD.

- e/ Pro práci s databází platformem B2C (datové rozhraní API) je potřeba datového analytika/programátora a k tomu odpovídající SW nástroje.

Při zpracování výstupů z monitoringu či jiných rozsáhlých datových souborů nejsou prakticky kladena omezení na volbu softwarových nástrojů – lze využít jakékoliv prostředí, na které je příslušný datový analytik zvyklý. Objem dat zpravidla nevyžaduje využití vysoce výkonných výpočetních systémů ani cloudové infrastruktury. Klíčovým faktorem je však počáteční analytická fáze. Vzhledem k rozsahu dat může každý nesprávný krok v této fázi vést k výrazným časovým ztrátám při následném zpracování.

→ SOUNDCHARTS: MOŽNOSTI

- a/ Cenová dostupnost služeb.

Při porovnání s cenovými relacemi monitoringových agentur (B2B) je finanční nákladnost pro využívání základního balíčku služeb dodavatelů dat na trhu B2C minimální. Cenový rozptyl ročního předplatného těchto služeb se pohybuje v rozmezí od 239 USD (Viberate) do 1 400 USD (Chartmetric).

- b/ Na trhu existuje široká nabídka služeb, které tento „zprostředkovaný“ monitoring nabízejí.

Tento přehled vychází z přímé zkušenosti s platformou Soundcharts. Mezi další poskytovatele obdobných dat působící na trhu B2C patří Viberate, Chartmetric, Songstats.

- c/ Data jsou průběžně aktualizována.

- d/ Jde o jediný dostupný alternativní zdroj dat o výkonnosti umělců na streamovacích platformách.

V rámci našeho průzkumu trhu jsme nenarazili na jiné zdroje, které by obdobná data poskytovaly. Kolektivní správci nemohou zpravidla podobný monitoring dodat z technologických a legislativních důvodů, profesionální agentury monitorující obsah médií (aktuálně) přehledy o streamingu nenabízejí.

- e/ Jde o kontrolní zdroj dat o výkonnosti umělců v rozhlasovém vysílání (tzv. airplay).

Všechny uvedené služby nabízejí také službu airplay, díky které poskytují přehled o obsahu playlistů vybraných rozhlasových stanic napříč globálním éterem. Pozor,

vždy jde jen o sice strukturovaný, nicméně limitovaný výběr stanic, na jehož základě lze získat jen omezený pohled na zastoupení českého repertoáru ve světovém éteru.

f/ Jedná se o zdroj dat o výkonnosti umělců při živém vystupování.

Zpracovatelé pilotního projektu nemají osobní zkušenost s rozsahem a spolehlivostí dat týkajících se živého koncertního vystupování. Pouze předpokládáme podobné limitace jako v případě služby airplay = evidována jsou jen živá vystoupení omezeného počtu umělců a jen v některých prostorách. O spolehlivosti těchto údajů v kontextu umělců menšinových žánrů lze však pochybovat.

g/ Všechny ukazatele výkonnosti lze dát do souvislosti s geografickou strukturou posluchačů, stanic a koncertní činnosti.

→ Příklad Spotify: Databáze poskytuje data o geografickém rozložení ukazatele *Spotify Monthly Listeners*.

→ Příklad YouTube: Databáze poskytuje data o geografickém rozložení ukazatele *Subscribers*.

→ Příklad airplay: Databáze poskytuje data o geografickém rozložení ukazatele *Plays*.

h/ Většina evidovaných umělců je identifikována podle detailní klasifikace hudebních žánrů.

Výhodou tohoto propojení je možnost dále strukturovat výsledky o exportní úspěšnosti na základě identifikace hudebního žánru. Například Soundcharts odlišuje 29 hudebních žánrů a dalších 511 podžánrů.

i/ Většina evidovaných umělců je identifikována podle národnosti.

Nacionalita v databázi evidovaných umělců je určována na základě veřejně dostupných dat získaných od dalších platform (Apple Music, MusicBrainz, Facebook, Instagram, Wikipedia). Jejich spolehlivost je podle vyjádření provozovatelů poměrně vysoká. Nicméně pro úplnou spolehlivost je potřeba seznamy umělců evidovaných v databázi pod českou národností překontrolovat ve spolupráci s některým z kolektivních správců v České republice (OSA, Intergram).

j/ Rozhraní API umožňuje agregovat data podle libovolných výzkumných záměrů a stahovat je do vlastních datových úložišť pro další využití.

k/ Velké množství vykazovaných indikátorů úspěšnosti umělce umožňuje výzkumníkům kreativní přístup pro práci s daty.

K hledání dalších relevantních datových přehledů o exportní úspěšnosti hudebníka může sloužit například geografická analýza fanoušků umělce na sociálních sítích nebo jeho zařazení do playlistů největších streamovacích služeb. V rámci pilotního projektu rozhodně nebyly vyčerpány všechny možnosti tohoto zdroje dat.

V pilotním projektu jsme získali vlastní zkušenost s měsíčním vstupem do databáze API služby Soundcharts. V příloze metodiky je k nahlédnutí přesná dokumentace našeho postupu. Na tomto místě chceme zmínit několik hlavních poznámek k využitelnosti tohoto zdroje pro účely mapování hudebního exportu. Obecné upozornění pro práci s daty zní: data nejsou zcela přesná a mohou obsahovat viditelné chyby. V některých případech bylo nutné zvolit výpočtovou metodu, která eliminovala nejvýraznější chyby v datech. Tyto úpravy však neovlivňují celkové pořadí umělců ani hlavní závěry analýzy. Bohužel se tyto nepřesnosti ve velké míře týkají právě geografické identifikace posluchačů/sledujících daného interpreta. V roce 2025 jsme měli možnost získat z databáze Soundcharts přehledy o 15 509 umělcích evidovaných v databázi s českou národností.

Pro vyhodnocení poslouží stažená data pro dva mediatypy:

- 1/ **Rozhlasové vysílání:** Při práci s daty airplay jsme do výstupů započítávali pouze skladby s délkou ≥ 1 minuta, abychom eliminovali například znělky nebo reklamní upoutávky. Hlavní poznámka týkající se relevance stahovaných dat se týká nereprezentativního výběru stanic, které služba monitoruje. Služba airplay tak poskytuje spíše jen kontrolní vstupy o zastoupení českých interpretů ve světovém éteru, které je vhodné kombinovat s dalšími zdroji. Sledovali jsme především počet přehrání a jejich geografickou strukturu, nicméně z dat lze dále vyčíst také konkrétní skladby u každého umělce a konkrétní rozhlasové stanice, datum a čas jejich přehrání.
- 2/ **Online streaming:** Výkonnost umělců v digitálním prostředí byla analyzována na základě údajů ze dvou vybraných služeb:
 - a/ YouTube: Data o výkonnosti na platformě YouTube jsou velmi nepřesná, a pokud jde o jejich geografickou strukturu, je nutné smířit se s jejich neúplností. Z databáze API lze v souvislosti s výkonností umělce na YouTube zpracovávat několik ukazatelů: *Post Count* (počet přidávaných videí za dané období, jsou mezi ně počítány i tzv. *Shorts*), *Views Total* (celkový počet zhlédnutí všech videí na YouTube za dané časové období), *Subscribers Total* (celkový počet odběratelů na konci daného období), *Subscribers Growth* (o kolik narostl počet odběratelů v daném období), *Subscribers CZ/SK Total* (celkový počet CZ a SK odběratelů na konci daného období), *Subscribers CZ/SK Growth* (o kolik narostl počet CZ a SK odběratelů v daném období). Pokud jsou v datech záporné hodnoty u ukazatelů růstu (*Growth*), nejsou chybou, ale jednoduše odrážejí pokles v daném období.
 - b/ Spotify: Základním ukazatelem je *Spotify Monthly Listeners*. Spotify počítá měsíc jako období 28 po sobě jdoucích dní (4 týdny po 7 dnech). Dává to smysl, protože délka kalendářního měsíce se liší (28 až 31 dní) a chování posluchačů se spíše odvíjí od dnů v týdnu než od konkrétních dat v měsíci. S ohledem na fakt, že Spotify měří měsíční posluchače na základě „klouzavých“ 28 dní, bylo nejprve nutné vyfiltrovat data tak, aby odpovídala skutečně pouze sledovanému období (leden až prosinec). První relevantní hodnota proto mohla vzniknout nejdříve 28. ledna daného roku, jakákoli dřívější by totiž zahrnovala i data z prosince roku předchozího. Zároveň bylo potřeba zajistit, aby mezi jednotlivými daty byl vždy odstup alespoň 28 dnů, jinak by se sledované periody překrývaly, což by vedlo k duplicitám v součtech. Ačkoli by to pravděpodobně zásadně neovlivnilo celkový výsledek, náš přístup lépe odpovídá realitě. Je však důležité zdůraznit, že počet měsíčních posluchačů nevyjadřuje celkový počet přehrání (streamů). Předpokládáme však, že chování jednotlivých posluchačů je v průměru podobné a ojediněle se vyskytující extrémní výsledky výrazně nezkrusí. V datech o rozdělení posluchačů podle zemí je velké množství nepřesností, které jsou způsobeny nespolehlivým zdrojem (primárních) dat, tedy zveřejňovaných oficiálními daty samotného poskytovatele digitálních služeb (Spotify).

Reálná využitelnost dat od kolektivních správců – OSA a Intergram

Vedle OAZA (zastupující mistry zvuku) jde o jediné kolektivní správce na poli hudebním v ČR. Jelikož v mezinárodním kontextu je právní ochrana mistrů zvuku stále teprve rozvíjena, jsou historické organizace OSA a Intergram mnohem lépe mezinárodně zasíťovány, včetně mezinárodní datové výměny v rámci organizací CISAC (OSA), respektive SCAPR (Intergram), a v ČR fungují též jako národní autority pro databáze ISWC a ISRC.

DATABÁZE OSA – LIMITACE A MOŽNOSTI

→ OSA: LIMITACE

- a/ Data OSA nejsou jednoduše dostupná a jsou zveřejňována v omezené míře.
- b/ Každý zájemce o data vztahující se k míře užívání hudebního díla bude vždy odkázán pouze na neadresné přehledy, bez možnosti identifikovat konkrétní umělce a interprety.

Tato limitace vychází ze smluv mezi OSA a zastupovanými autory, kde je mimo jiné zakotvena povinnost kolektivního správce chránit osobní integritu zastupovaných autorů v odkazu na dodržování obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Pokud by mělo jít o identifikaci autorů, vždy by se přehledy vázaly nikoli na počty užití, ale maximálně na relativní zastoupení jednotlivých trhů (geografie) a mediatypů (způsob užití) na celkovém výkonu autora, ledaže by byl získán souhlas dotčených autorů.

- c/ Aktuální architektura IT systému OSA neumožňuje datové výstupy v požadované struktuře získat „automaticky“, tedy jednoduchým filtrováním, respektive slučováním jednotlivých proměnných. Pro získání (byť omezených) přehledů o užití hudebních děl v zahraničí je nutné vytvořit (naprogramovat) dílčí skript v rámci elektronického evidenčního systému OSA. Tento úkol mohou naplnit pouze interní IT specialisté OSA s dokonalou znalostí stávajícího systému a s neomezeným přístupem do něj. IT systém OSA je však na tento úkol připraven.
- d/ U hodnot všech kritérií, která budou následně pro mapování exportu českého repertoáru v zahraničí v souvislosti s databází OSA zmíněna, se předpokládá jistá chybovost, neúplnost a neaktualnost dat.

Takovým příkladem jsou ohlášení z ciziny, u kterých se jedná vždy o minimálně půlroční zpoždění informací o užití díla, přičemž maximálně lze zaznamenat roční zpoždění.

- e/ Přehledy se týkají pouze autorů zastupovaných kolektivním správcem. Veškeré zahraniční užívání hudebních děl od autorů, kteří nejsou zastupováni, je v rámci

analýzy nezjistitelné (specifické žánrové, subkulturní počiny odehrávající se mimo struktury kolektivní správy).

→ OSA: MOŽNOSTI

a/ OSA lze vnímat jako potenciální zdroj spolehlivých dat.

OSA je dle vlastního ujištění připraven a ochoten ke spolupráci na projektech mapování exportu ve smyslu této metodiky za předpokladu, že výdaje spojené se zpracováním datových výstupů budou hrazeny zadavatelem.

b/ Kritérium počtu užití hudebního díla v zahraničí se jeví jako ideální. Pokud by však mělo být jediným zdrojem informací, lze jej pokládat za výrazně nespolehlivé.

Reporty od zahraničních kolektivních správců a ostatních partnerů, kteří zasílají odměny pro autory zastupované OSA, jsou neúplné, nespolehlivé – ne pro všechny partnery je informace o počtu užití prioritní. Sám OSA mnohdy nemá validní vstupy o počtu užití díla od samotných provozovatelů. V některých případech je rozsah odměn tak marginální, že nemá význam rozepisovat každé unikátní užití díla.

c/ Doplňujícím ukazatelem s vyšší spolehlivostí jsou odměny pro konkrétního autora za užití konkrétního díla.

Na základě obdržených ohlášek odměn pro jednotlivé autory od zahraničních partnerů lze vyčíst také způsob užití / mediatyp, žánr díla a region užití.

d/ Nacionalita sledovaného repertoáru bude určena na základě daňové rezidence autorů díla.

Jde o objektivní, spolehlivé kritérium, které je normativem pro určení národnosti autora také v dalších zemích EU. Jde o ukazatel, který OSA v databázi eviduje a lze jej snadno začlenit do algoritmu aplikace.

a. Pokud jde o české skladby, kde je alespoň jeden z autorů registrován u OSA, lze vymezit podíl zastupovaných autorů s daňovou rezidencí v ČR na celkovém autor-ském podílu po decilech.

b. Nebudou zahrnuta užití skladeb / odměny za užití, na kterých nemá autor zastupovaný OSA žádný podíl.

Jde o modelovou situaci, kdy má podíl jen nakladatel registrovaný u OSA nebo kdy má autor OSA podíl roven 0 %.

c. Skladby lze dělit na originální a zpracované. Zpracované pak ještě na ty, které jsou zpracováním původní skladby od autorů OSA, a na ty, které jsou zpracováním skladeb od ostatních autorů (vč. zpracování volných děl); zpracované skladby netřeba dále členit po decilech.

e/ Předmětem zájmu analýzy jsou žijící autoři. Pro účely zmapování úspěšnosti exportu soudobé hudební produkce lze z přehledů vyškrtnout zemřelé autory a jejich dědice.

f/ Sledováno a vyhodnocováno může být také stáří repertoáru. Skladby lze rozčlenit dle data jejich ohlášení po jednotlivých rocích, respektive dekadách.

g/ Užití hudebního díla a odměny za jeho užití budou zpracovány na základě přehledů o provozovacích právech, nikoli o právech mechanických.

Systém hlášení je nastaven tak, že odměny za užití díla jsou ze zahraničí hlášeny po právech. Například jedno konkrétní užití díla v prostředí online bude reportováno v odměnách separátně za mechaniku a za provozovací práva, protože jsou simultánně užitá obě práva, což by zkreslilo validitu výsledných přehledů.

h/ Hudební dílo lze seskupovat do následujících kategorií:

- a. Žánr: v kategoriích vážná hudba, jazz, pop, neklasifikováno (pokud sám autor žánr skladby nedodá, respektive v zahraničních dokumentacích je tato informace nedostupná).
- b. Způsob užití / mediatyp: v kategoriích rozhlasové a televizní vysílání, online, živá produkce, prodej fyzického nosiče.
- c. Období užití: lze agregovat v maximální granularitě jednotlivých dnů.
- d. Území užití: stát, popřípadě územní celek, ve kterém sídlí daný kolektivní správce.

i/ Kvůli riziku zkreslení nebudou zapracovány náhradní odměny za rozmnožování pro osobní potřebu a synchronizaci.

Partnerské organizace nedodávají OSA o těchto způsobech užití spolehlivé informace, odměny jsou často vypočítávány neadresně.

j/ Minimální časová jednotka, podle které lze takto data získávat, je čtvrtletí.

V době zpracování metodiky (rok 2024 a dále) OSA renovuje svůj datový sklad, datové servery a také prochází změnou datového systému, ve kterém zpracovává všechny informace. Do budoucna to přináší zjednodušení správy dat a jejich strukturu na vyžádání. Podobná zadání budou pro OSA snazší. Zpracování takto strukturovaného reportu podle OSA trvá jeden až tři měsíce.

DATABÁZE INTERGRAM – LIMITACE A MOŽNOSTI

Pro potřeby měření exportu české hudby je Intergram jako zdroj dat méně vhodný než OSA, jelikož Intergram působí převážně v oblasti tzv. statutárních (remuneračních) práv, jako jsou vysílání a přenos, a v těchto oborech dochází rovněž k mezinárodní výměně informací o repertoáru. Na rozdíl od OSA spravuje jen ve velmi omezené míře tzv. výhradní majetková práva (právo předmět ochrany užit), jako například většina případů práva na sdělování předmětu ochrany veřejnosti internetovou sítí (např. streamovací hudební služba).

→ INTERGRAM: LIMITACE

- a/ Data Intergramu nejsou jednoduše dostupná a nejsou zveřejňována.
- b/ Inkasované odměny nedokážou reflektovat některé dílčí druhy užití a způsoby monetizace českého repertoáru v zahraničí.
- c/ Jednotlivá práva spravovaná různými kolektivními správci nebývají shodná.

Výsledné objemy vybraných odměn ze zahraničního teritoria nelze srovnávat, protože určité právo v dané zemi nemusí vůbec existovat. Například v USA existuje právo interpretů na sdělování jejich výkonů veřejnosti pouze ve značně omezeném rozsahu, což se projevuje v tom, že tamější kolektivní správci nevybírají odměny za rozhlasové vysílání, a dále v tom, že náhradní odměny za pořizování rozmnoženin pro osobní potřebu jsou zde téměř obsoletní, zatímco ve Velké Británii právní úprava náhradních odměn zcela absentuje. Na druhou stranu ve Španělsku je součástí mandátu tamějšího kolektivního správce (AIE) též právo na odměnu za užití uměleckého výkonu v rámci streamovacích služeb, které v průběhu zkoumaného období nebylo součástí

mandátu příslušných organizací kolektivní správy v jiných zemích. Nicméně i tak lze poznat alespoň trendy.

- d/ Odměny týkající se streamingu ve zkoumaných datech zcela chybí, jelikož právo na udělení svolení se streamingem hudby není (resp. nebylo) ve většině dotčených zemí součástí mandátu kolektivních správců zastupujících interprety.
- e/ Datové záznamy inkasovaných odměn nedokážou zohlednit žánry.
Poukázané odměny pokrývají všechny zastupované interprety, žánry (nejen interprety současné české hudby) a veškeré chráněné výkony, včetně nahrávek klasické hudby, jelikož získaná data rozlišení mezi výše uvedenými kategoriemi nositelů práv neumožňují.
- f/ Číselné hodnoty zahrnují pouze omezený okruh zemí, regionů.
V datech figurují odměny pouze z těch zemí, se kterými má Intergram uzavřenou reciproční smlouvu. Síť recipročních smluv, které má Intergram uzavřeny, pokrývá zpravidla evropské a severoamerické země.
- g/ Podobně jako u OSA, data nepokrývají odměny pro všechny české interprety, jelikož neexistuje povinnost umělců nechat se zastupovat právě „jejich národním“ kolektivním správcem, a budou proto existovat interpreti zastupovaní jiným kolektivním správcem, než je právě Intergram, anebo interpreti nezastupovaní.
- h/ Z dat nelze jednoznačně poznat, ve kterém roce byly odměny inkasovány, zda určitý rok již je definitivně u všech zahrnutých kolektivních správců uzavřen a zda žádné další odměny již nebudou od zahraničního kolektivního správce inkasovány.
Zahraniční kolektivní správce zpracovává odměny za určitý rok v několikaletém období a odesílá je do Intergramu v dávkách vždy po dobu několika let, aniž by bylo možné poznat, zda se konkrétní vyplacená dávka týká všech roků v daném intervalu. Navíc platby často zahraniční kolektivní správci zasílají s velkým zpožděním, a není proto jisté, zda je určitý rok již definitivně uzavřen a zda odměny například za rok 2021 byly v celém rozsahu vyplaceny již v roce 2022 a nějaká část nebude doplacena i v roce 2023 a 2024.
- i/ Data (inkasované odměny) neodráží právní specifika jednotlivých zemí a jejich rozdílnou ekonomickou situaci.
Pokud má určitá země vyšší počet obyvatel, bude v dané zemi existovat vícero potenciálních uživatelů, se kterými kolektivní správce uzavírá smlouvy a bude od nich vybírat odměny, což povede k vyšším odměnám poukazovaným zahraničním partnerům. Nebo pokud je určitá země ekonomicky výkonnější, bude mít kolektivní správce vyšší sazby za užití hudebních nahrávek než kolektivní správce v jiné zemi s nižší kupní silou.
- j/ Různí kolektivní správci mají na jedné straně různou výkonnost z hlediska dosahu a úspěšnosti při uzavírání smluv s uživateli, na druhé straně odlišná rozúčtovací pravidla.¹⁶

S přihlédnutím k těmto nedostatkům považujeme data od kolektivního správce Intergram za nevhodná k měření efektivity českého hudebního exportu.

¹⁶ Všechny uvedené nedostatky databáze Intergram jsou ve studii s názvem *Metadata v hudbě: Mezinárodní kolektivní správa a mapování exportu české hudby* (Hodonický, 2025) rozvedeny a specifikovány na konkrétních příkladech.

→ INTERGRAM: MOŽNOSTI

Intergram je stejně jako OSA připraven k plné spolupráci při vyhodnocování rozsahu exportu českého repertoáru, a proto je jako možný partner dalšího výzkumného snažení vhodným spolupracovníkem při stanovení (nebo kontrole) nacionality sledovaného repertoáru. Ačkoliv je seznam zastupovaných umělců neveřejný a podléhá obecnému nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), je možné ve spolupráci se zaměstnanci organizace využít jejich databázi pro sekundární kontrolu nacionality uvedené v seznamech umělců získaných z jiných zdrojů (od dodavatelů třetích stran v sektoru B2C).

Shrnutí pro práci s datovými zdroji

Níže uvedená tabulka prezentuje hlavní zjištění o dostupnosti a reálné využitelnosti různého typu datových zdrojů určených pro mapování exportu českého hudebního repertoáru:

- 1/ Pokud jde o určení nacionality zkoumaného hudebního repertoáru, nejvhodnější postup pro spolehlivé stanovení tohoto ukazatele spočívá v kombinaci různých datových zdrojů a odlišných metodik pro identifikaci české hudby z nich odvozených. Nejpresnější výstupy přináší vzájemné porovnání různých databází „českého“ repertoáru získaných na základě standardizovaného kódování nahrávek (ISRC), objektivních identifikačních ukazatelů evidovaných kolektivními správci (daňový domicil, rezidence nositelů práv) a kvalitativních, veřejně dostupných informací (např. sebeidentifikace umělce na sociálních sítích, informace na Wikipedii atp.).
- 2/ Data o zastoupení českých umělců v rozhlasovém vysílání nejspolehlivěji zajišťují agentury pro monitoring médií působící v sektoru B2B, kontrolní údaje lze dohledat u agregátorů dat působících v sektoru B2C. Spolehlivými informacemi o rozsahu a frekvenci užívání konkrétního hudebního díla disponuje také OSA.
- 3/ Data o geografickém rozvrstvení posluchačů a diváků v segmentu online streamingu jsou aktuálně výzkumníkům dostupná jen prostřednictvím nákupu služeb datových agregátorů v tržním sektoru B2C. Potenciální informační kanál pro spolehlivé zmapování tohoto mediatypu představuje OSA.
- 4/ Údaje o živém vystupování českých umělců jsme v rámci pilotního projektu neshromažďovali a nevyhodnocovali. Potenciálními zdroji jsou datové agregátory působící v sektoru B2C a data kolektivního správce OSA, nicméně validita těchto dat nebyla zkoumána.

Tabulka 1: Přehled o využitelnosti zdrojů pro mapování českého hudebního exportu

Typ datového zdroje	Zkušenost pilotního projektu	Možnost určení nacionality repertoáru		Využitelnost pro sběr dat ve vybraných mediatypech			Specifikace	
				Rozhlasové vysílání	Online streaming	Živé vystupování*	Omezení datového zdroje	Možnosti datového zdroje
Kolektivní správci autorských práv	OSA	ano	Poznámka: Nacionalita autorů je určována na základě státu daňového domicilu a residence registrovaného autora	ano**	ano**	ano**	Data nejsou jednoduše dostupná a nejsou zveřejňována. Neadresné přehledy, bez možnosti identifikovat konkrétní autory. Prozatím neexistuje architektura elektronického evidenčního systému. Předpokládá se chybovost, neúplnost a neaktualnost dat. Data se týkají pouze autorů zastupovaných kolektivním správcem. Spolupráce musí být schválena Dozorčí radou OSA a její parametry smluvně ošetřeny. Finanční náklady spojené se spoluprací hradí zadavatel.	Pro mapování výkonnosti exportu je vhodné kombinovat ukazatele o počtu užití hudebního a o odměnách za užití díla v zahraničí. Přehledy zpracovány na základě výkazů o provozovacích právech. Předmětem zájmu analýzy jsou žijící autoři. Lze sledovat a vyhodnocovat stáří repertoáru. Žánry lze sledovat pouze na základě omezené klasifikace. Lze analyzovat způsob užití/mediatyp, období užití i území/geografii užití.
	INTERGRAM	ano	Poznámka: Nacionalita autorů je určována na základě státu daňového domicilu a residence registrovaného autora	ne	ne	ne	Data nejsou jednoduše dostupná a nejsou zveřejňována. Data nedokážou reflektovat dílčí druhy užití, nezahrnují online streaming. Data nedokážou zohlednit žánry. Data zahrnují pouze omezený okruh zemí, regionů. Z dat nelze jednoznačně poznat, ve kterém roce byly inkasovány. Data nepokrývají odměny pro všechny české interprety.	Datový zdroj INTERGRAM je nevhodný pro měření efektivity českého hudebního exportu.
Dodavatelé třetích stran (B2B, B2C)	BMAT	ano	Poznámka: Nacionalita repertoáru je stanovena na základě identifikačního ISRC kódování.	ano	ne	ne	Na B2B trhu nejsou zveřejněné ceníky služeb – vysoké finanční náklady pro nákup dat. Nedostupnost dat o výkonnosti umělců v rámci online streamingu. Nedostupnost dat o výkonnosti umělců při živém vystupování. Nutná vstupní znalost mediálního trhu. Nutná průběžná kontrola správnosti identifikace nacionality. Pro práci s daty je potřeba datového analytika a k tomu odpovídající SW nástroje.	Spolehlivost. Původní know-how. Přesná data o užívání hudby v globálním rozhlasovém éteru, televizním vysílání, definovaných regionech a definovaném časovém období. Vhodné pro intenzivní šetření. Dostupná metadata ke každé zaznamenané skladbě. Určení nacionality repertoáru na základě ISCR kódování.
	SOUNDCHARTS	ano	Poznámka: Nacionalitu umělce definují na základě shrnutých informací o umělci ze sociálních sítí, Wikipedie a dalších platforem.	ano	ano	ano**	Data od primárního zdroje (DSP) jsou neúplná. Nutná kontrola nacionality repertoáru. Základní rozhraní platform (Dashboard) poskytuje jen adresný monitoring. Potřeba programátora a k tomu odpovídající SW nástroje.	Možnost zakoupení vstupu do databázového rozhraní API. API (Application Programming Interface) umožňuje agregovat data podle libovolných výzkumných záměrů a stahovat. Finanční dostupnost služeb (v porovnání s ostatními zdroji). Jediný alternativní zdroj dat pro online streaming. Kontrolní zdroj dat pro rozhlasové vysílání. Potenciální zdroj dat pro živé vystupování. Všechny ukazatele lze dát do souvislosti s geografickou strukturou. Umělci kategorizováni dle hudebních žánrů. Alternativní zdroj pro identifikaci národnosti umělců.
Poskytovatelé digitálních služeb (DPS)	SPOTIFY	ne		ne	ne	ne	Primární agregovaná data od poskytovatelů digitálních služeb jsou aktuálně třetí strany nedos	
	YOUTUBE MUSIC	ne		ne	ano	ne	Primární agregovaná data od poskytovatelů digitálních služeb jsou aktuálně třetí strany nedos	

Zdroj: autoři metodiky

* Dostupnost a využitelnost datových zdrojů pro měření živého vystupování jsme v rámci pilotního projektu netestovali.

** Jde o potenciálně využitelné datové zdroje, se kterými jsme v rámci pilotního projektu fakticky nepracovali, avšak testovali jsme jejich dostupnost.

Standardizovaný postup mapování exportu české hudby

Etapu I – Vymezení cílů a rámce výzkumu

V úvodní fázi je třeba stanovit, že cílem výzkumu je systematické mapování exportu české hudby prostřednictvím streamovacích služeb, rozhlasového vysílání a platform pro sdílení obsahu. Výstupem má být opakovatelný reporting, který umožní sledování vývoje v čase a identifikaci klíčových českých interpretů na zahraničních trzích.

Etapu II – Identifikace a výběr datových zdrojů

Dalším krokem je identifikace a výběr datových zdrojů, které lze využít. Patří mezi ně poskytovatelé digitálních služeb, jako je Spotify a YouTube, dále monitoring typu B2B, zastoupený zejména službou BMAT, a monitoring typu B2C, kde byl zvolen Soundcharts. Pro doplnění slouží i kolektivní správci, zejména OSA pro kvantitativní data a Intergram pro sekundární kontrolu národnosti.

Etapu III – Stanovení země původu repertoáru

K určení českého původu repertoáru je nezbytné kombinovat více metod. Využívají se především ISRC kódy začínající na CZ. Dále je možné opřít se o databáze kolektivních správců, které obsahují údaje o daňovém domicilu a rezidenci nositelů práv. Pokud není možné určit národnost jednoznačně, provádí se alternativní ověření prostřednictvím veřejně dostupných zdrojů, například sociálních sítí či hudebních databází.

Etapu IV – Sběr dat ze zdrojů

42

Sběr dat probíhá diferencovaně podle typu zdroje. U Spotify a YouTube je nutné brát v úvahu, že přímý přístup k datům je poskytován pouze interpretům a labelům, nikoliv externím subjektům. BMAT poskytuje monitoring rádiového a televizního vysílání ve více než stovce zemí, přičemž exportovaná data obsahují metainformace, jako je datum, stanice, délka či identifikátory ISRC a ISWC. V případě Soundcharts je nezbytné zakoupit API přístup a počítat s rozsáhlými datovými objemy, které vyžadují zpracování specializovaným analytikem. Data OSA slouží k určení podílu českých autorů, přičemž

minimálním intervalem, s nímž je vhodné pracovat, je čtvrtletí. Data Intergramu se využívají výhradně k sekundární kontrole národnosti, nikoliv k samotnému měření exportu, neboť k tomuto účelu nejsou vhodná.

Etapu V – Příprava a čištění dat

Po získání seznamů interpretů, které obvykle čítají desítky tisíc položek, je třeba označit české subjekty podle metod uvedených v etapě III. V případě nejasností probíhá manuální ověření prostřednictvím veřejných zdrojů. Správnost výsledků je následně křížově kontrolována s databázemi kolektivních správců.

Etapu VI – Databázové zpracování a modelování

Pro zpracování dat je vhodné vytvořit databázový model v systému PostgreSQL. Do databáze se importují JSON výstupy z API služeb, přičemž nepotřebné atributy se ignorují a data se kódují podle jednotlivých interpretů. Pro zajištění efektivity je nezbytné využívat indexy, které umožňují rychlé dotazování a vyhledávání.

Etapu VII – Analytická fáze

V analytické fázi se definují SQL pohledy pro jednotlivé služby a časová období. Data se následně agregují podle regionů a světadílů a jednotlivé země se přiřazují k definovaným oblastem. V rámci výsledků se identifikují nejvýznamnější čeští interpreti, například formou sestavení žebříčku Top 200. Agregovaná data se následně exportují do formátu CSV pro další zpracování.

Etapu VIII – Výstupy, validace a opakovatelnost

Poslední etapou je validace výsledků s ohledem na limity jednotlivých zdrojů. Zároveň je nezbytné vždy kombinovat více datových zdrojů, aby se minimalizovala chybovost. Součástí procesu je vytvoření reportingového rámce, který zajistí periodické opakování výzkumu a umožní sledovat změny v čase.

Etapu IX – Rizika a omezení metodiky

Metodika je zatížena několika zásadními omezeními, která je nutné brát v úvahu při interpretaci výsledků. Přístup k datům poskytovatelů digitálních služeb, zejména Spotify a YouTube, je výrazně limitován, neboť kompletní statistiky jsou dostupné pouze samotným interpretům a labelům. Z tohoto důvodu je nutné spoléhat na externí monitoring (BMAT, Soundcharts), který má vlastní metodologická omezení, a výsledky proto nemusí být plně vyčerpávající.

Další slabinou je určování národnosti repertoáru. ISRC kódy a databáze kolektivních správců poskytují robustní základ, avšak v některých případech je nutné provádět manuální ověřování prostřednictvím veřejných zdrojů, což je časově náročné a náchylné k chybám.

Samotná databázová a analytická část je závislá na dostupnosti kvalitních metadat, například ISRC či ISWC. Jejich absence vede k částečným mezerám v datech a komplikuje identifikaci konkrétních nahrávek.

Metodika je rovněž limitována časovým rozsahem. Některé zdroje (zejména data OSA) jsou poskytovány s časovým odstupem a v minimálně kvartální periodicitě, což omezuje schopnost sledovat krátkodobé trendy.

Z uvedených důvodů je nezbytné výsledky interpretovat vždy s vědomím těchto limitů a prezentovat je jako přibližný, avšak systematický obraz exportu české hudby. Opakovatelnost metodiky zajišťuje možnost sledovat dynamiku a změny v čase, avšak nikoli absolutní přesnost ve všech dílčích ukazatelích.

Uživatelé metodiky

Metodika je koncipovaná primárně pro evaluaci přeshraničního komerčního ohlasu tuzemské hudby, nicméně je principiálně použitelná i na analýzu jiné než české hudby za analogického užití pravidel a principů zde obsažených (v tomto směru je použitelná pro zahraniční hudební exportní kanceláře, členy Mezinárodní hudební rady UNESCO apod.). Metodika je přitom případně využitelná i částečně, pokud např. určitého uživatele zajímají jen konkrétní aspekty (např. úspěšnost na Spotify), je možné využít pouze odpovídající část metodiky.

Tuzemské uživatele zahrnují veřejnoprávní organizace, jako jsou:

- Národní institut pro kulturu a jeho organizační součásti, především hudební exportní kancelář SoundCzech a Česká hudební rada,
- Ministerstvo kultury jako ústřední orgán státní správy pro otázky kulturní politiky a umění obecně (mj. při tvorbě nebo vyhodnocování dlouhodobých strategií a dotačních schémat),
- Ministerstvo průmyslu a obchodu jako ústřední orgán státní správy mj. pro zahraničně ekonomickou politiku, kterou ve vztahu k jednotlivým státům též koordinuje,
- Ministerstvo zahraničních věcí (pro vyhodnocování úspěchu české kulturní diplomacie a propojení exportu hudby s obrazem republiky v cizině),
- orgány regionální a místní samosprávy (při tvorbě lokálních exportních strategií),
- Státní fond kultury a další poskytovatelé dotací (k evaluaci žádostí a měření efektivity vynaložených veřejných prostředků),
- uměnovědná a mediálněvědná univerzitní a vědecká pracoviště zabývající se výzkumem kulturních a kreativních průmyslů, zejména pak populární hudby v širším společenském a přeshraničním kontextu.

Mezi další adresáty a potenciální uživatele metodiky patří též všichni soukromoprávní aktéři, kteří mají zájem nebo potřebu kvantifikovat frekvenci užívání, resp. úspěšnost tuzemského repertoáru v zahraničí, jako jsou:

- Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu (IFPI),
- PLATFORMA českých nezávislých výrobců zvukových záznamů,
- Intergram, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů (kolektivní správce pro práva související s právem autorským),
- OSA (kolektivní správce pro práva k dílům hudebním)

- organizace a asociace působící v oblasti kulturních a kreativních průmyslů (mj. pro účely datově orientované pro-hudební advokacie směrem k státu, regionům a médiím),
- soukromoprávní donoři a nadace pro vyhodnocování dopadu jejich podpory v oblasti hudby, pokud je zaměřená na přeshraniční distribuci.

Přílohy

Příloha A: BMAT – zpracování dat z monitoringu

Výstupy poskytované agenturou BMAT byly dodávány ve formátu CSV, přičemž každý měsíční soubor měl velikost přibližně 350 MB. Tento objem výrazně komplikoval jejich přímé zpracování. Pro účely optimalizace byl vyvinut vlastní Python skript, který v první fázi odstranil sloupce obsahující pro naše potřeby irelevantní údaje. Upravené soubory byly následně importovány do tabulek v systému PostgreSQL pomocí příkazu `COPY`. Tato metoda, implementovaná prostřednictvím funkce `copy_expert` z knihovny `psycopg2` (Python ovladač pro PostgreSQL) (PyPI, n.d.), umožňuje velmi rychlý hromadný import, neboť čte data přímo ze souboru a zapisuje je do databáze bez mezikroků. Vyžaduje ovšem, aby struktura CSV souboru přesně odpovídala definici cílové tabulky. Po importu byla databáze normalizována s cílem minimalizovat redundanci a zvýšit integritu dat. Normalizace byla nezbytná, protože původní záznamy obsahovaly opakující se údaje o rozhlasových stanicích – jejich názvech, městech a zemích působnosti. Tabulka obsahující záznamy o přehrání jednotlivých skladeb byla dále rozšířena o odvozené sloupce, jejichž hodnoty (PRAVDA/NEPRAVDA) automaticky určovaly, zda daný ISRC kód náleží sledovaným zemím (CZ, SK, AT, CH, DE, FR, NL, PL, UK, US), celé Evropské unii, nebo zbytku světa. Takto připravená data umožnila generovat exporty v požadovaném formátu pro následné analytické zpracování.

Příloha B: Soundcharts – popis postupu prací v rozhraní API

Vlastní sběr dat probíhal v období leden–únor 2025. V této době nebyla k dispozici oficiální Python knihovna (Python Software Foundation, n.d.) pro práci s API¹⁷ služby Soundcharts (n.d.c); její první verze byla zveřejněna až 9. dubna 2025. V budoucnu by její využití bylo vhodné, neboť zjednodušuje práci s kompletním API, zpřehledňuje kód a zajišťuje robustnější zpracování chyb.

Z tohoto důvodu jsme zvolili vlastní implementaci v jazyce Python, založenou na postupném dávkovém stahování dat pro jednotlivé umělce. Tento přístup měl několik výhod: umožnil uchovávat kompletní sadu definovaných dat v původní (*raw*) podobě, poskytoval možnost opakovaného zpracování bez nutnosti nového volání API a byl flexibilní pro budoucí úpravy metodiky. Nejprve bylo nezbytné získat seznam interních identifikátorů, pod nimiž jsou jednotliví umělci vedeni v rámci služby Soundcharts. V době sběru bylo možné tyto údaje získat prostřednictvím API metody vracející seznam umělců pro konkrétní zemi; tato metoda je však již nyní označena jako zastaralá (*deprecated*). Alternativně lze využít žebříčky jednotlivých platforem.

Po získání seznamu identifikátorů probíhalo iterativní stahování dat pro každého umělce. Struktura úložiště byla navržena pro snadnou orientaci a následnou manipulaci: každý umělec měl vyhrazen adresář pojmenovaný podle svého identifikátoru, uvnitř něhož byly podadresáře odpovídající konkrétním typům získaných dat (např. „Albums“ pro seznam hudebních děl). V některých případech byly podadresáře dále členěny, například metoda „Get audience“ byla rozdělena na složky „Instagram“ a „YouTube“, protože tyto platformy byly předmětem sledování.

Kompletní seznam získaných dat a odpovídajících API metod je uveden v tabulce. Data byla ukládána ve formátu [X.json](#), kde [X](#) označovalo číslo stránky výsledků (vzhledem k častému stránkování dat).

¹⁷ API (Application Programming Interface) – rozhraní, které umožňuje různým programům spolu komunikovat a předávat si data nebo funkce bez ohledu na to, jak jsou uvnitř naprogramované.

Tabulka 2: Metody práce s API rozhraním Soundcharts

Get artist metadata	získá metadata umělce a čísla ISNI/IPI podle jeho UUID
Get albums	získá seznam alb, na kterých účinkuje konkrétní umělec
Get events	získá podrobnosti o budoucích a minulých akcích, místě konání, kapacitě a ceně vstupenky
Get audience	získá počet sledujících umělce napříč službami (Instagram, YouTube)
Get local audience	získá všechny hodnoty počtu sledujících umělce za daný měsíc a počet sledujících podle lokace k určenému datu v tomto měsíci
Get local streaming audience	získá denní hodnoty počtu měsíčních posluchačů na Spotify a zhlédnutí na YouTube pro umělce
Get radio spins	získá počty rádiových přehrání všech skladeb konkrétního umělce
Get playlist entries	získá aktuální a minulé položky playlistů pro konkrétního umělce (Spotify, YouTube, Apple Music)
Get similar artists	získá podobné umělce („Fans Also Like“) ze služby Spotify
Get popularity	získá denní hodnoty popularity umělce (Spotify)

Zdroj: autoři metodiky

S ohledem na bezpečný limit 10 000 API požadavků za minutu (Soundcharts, n.d.b) bylo možné proces optimalizovat paralelním zpracováním, tj. spuštěním stahování pro více umělců současně. To významně zrychlilo sběr oproti sekvenčnímu postupu. Některé API metody navíc umožňovaly filtraci pouze pro období do 90 dnů. Pro sledované roky 2023–2024 byly proto časové úseky předem vypočítány. Prázdné výstupy z některých úseků neznamenal nutně chybovost – často se data objevila v jiných obdobích pro stejného umělce. Výsledkem této fáze byla datová sada zahrnující 15 509 českých umělců a téměř 1 milion souborů o celkové velikosti 9 GB.

Zpracování dat

Data uložená v popsané adresářové struktuře nebyla přímo vhodná pro statistické a analytické účely. Proto byl navržen vlastní relační datový model pro jejich uložení do tabulek, kde každý řádek představuje záznam a každý sloupec jeho atribut. Tabulky byly vzájemně propojeny primárními a cizími klíči, což umožnilo efektivní spojování a vyhledávání souvisejících informací. Datový model byl realizován v dialektu PostgreSQL¹⁸, jelikož se jedná o otevřený software bez licenčních poplatků. Zvolený byl rovněž pro kombinaci stability, výkonu, bohatých funkcí a schopnosti zpracovávat velké objemy dat i složité dotazy. S ohledem na rozsah dat byla věnována zvláštní pozornost návrhu indexů, které významně zkracují dobu vyhledávání a řazení. Pro import dat byl vyvinut další Python skript s paralelním zpracováním. Každý JSON

¹⁸ PostgreSQL je open-source databázový systém bez licenčních poplatků, kombinující stabilitu, výkon a širokou škálu funkcí.

soubor¹⁹, založený na standardu ECMA-404 (Ecma International, 2017) a RFC 8259 (Bray, 2017), byl načten, přičemž nepotřebné atributy byly ignorovány. Díky názvu hlavního adresáře bylo možné jednoznačně přiřadit zpracovávaná data konkrétnímu umělci. Celý proces probíhal lokálně.

Analytická fáze

Pro složitější dotazy byly použity SQL pohledy (*views*), fungující jako virtuální tabulky. Každý pohled agregoval data pro určitou službu (Spotify, YouTube, rozhlas/airplay) a časové období (2023, 2024, nebo kombinace obou let). Tento přístup byl zvláště přínosný při analýze podle světadílů, kdy bylo třeba přiřadit kód/název země ke konkrétnímu regionu. Pohledy bylo možné dále filtrovat a řadit, například pro výběr 200 nejrelevantnějších umělců. Výsledná agregovaná data byla exportována do formátu CSV pro následné zpracování.

¹⁹ JSON (JavaScript Object Notation) – lehký textový formát pro strukturovaná data, snadno čitelný pro lidi i stroje, často používaný pro přenos dat mezi serverem a aplikací.

Zdroje

- Antal, D. (2020). *Feasibility Study. On Promoting Slovak Music in Slovakia & Abroad*. [https://moja.soza.sk/cms/content/files/Feasibility%20study_2020_GRRAPHIC_compressed\(2\).pdf](https://moja.soza.sk/cms/content/files/Feasibility%20study_2020_GRRAPHIC_compressed(2).pdf)
- Bray, T. (ed.). (2017, prosinec). *The JavaScript Object Notation (JSON) Data Interchange Format*. Internet Engineering Task Force. <https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc8259>
- Canadian Radio-Television and Telecommunications Commission. (2022, 7. prosince). *The MAPL System-Defining a Canadian Song*. https://crtc.gc.ca/eng/info_sht/r1.htm?_ga=2.204131538.334166378.1751525751-2103262413.1751525750
- Clarke, M., Vroonhof, P., Snijders, J., Le Gall, A. et al. (2020). *Feasibility Study for the Establishment of a European Music Observatory – Final Report*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/9691>
- Curran, K., Sun, H., Collopy, D. a O'Hagan, P. (2019). *Music 2025: The Music Data Dilemma: Issues Facing the Music Industry in Improving Data Management*. The Intellectual Property Office, Ulster University.
- Duarte, F. (2025): *Music Streaming Services Stats (2025)*. Exploding Topics. <https://explodingtopics.com/blog/music-streaming-stats>
- Ecma International. (2017, prosinec). *ECMA404: The JSON Data Interchange Syntax*. <https://www.ecma-international.org/publications-and-standards/standards/ecma-404/>
- Export Music Sweden. (n.d.). *Export Music Sweden*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://exms.org/in-english/>
- Hodonický, V. (2025). *Metadata v hudbě: Mezinárodní kolektivní správa a mapování exportu české hudby*. In P. Zahrádka (ed.), *Hudba z periferie: Prostředníci a nerovnosti v přeshraniční distribuci české hudby v éře platforem*. VUP.
- IFPI. (2023). *Engaging with Music 2023*. https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2023/12/IFPI-Engaging-With-Music-2023_full-report.pdf
- Intergram. (2025, květen). *Hudba spojuje. My jí otevíráme cestu. Report 2025*. https://cdn.prod.website-files.com/67ea3e4c1ffdef7916e5d690/683707b6349bf837c445148d_Report%202025.pdf
- ISO. (n.d.). *ISO 3166 – Country Codes*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://www.iso.org/iso-3166-country-codes.html>
- ISRC. (n.d.). *The International Standard Recording Code*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://isrc.ifpi.org/en/>
- Jacquemet, B., Le Gall, A., Saraiva, N., Kern, P. et al. (2029). *Music Moves Europe – A European Music Export Strategy – Final Report*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/68347>
- LALA Slovak Music Export. (n.d.). *LALA Slovak Music Export*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://www.musicexport.sk/>
- Legrand, E. (2012). *Monitoring the Cross-Border Circulation of European Music Repertoire within the European Union*. EMO & Eurosonic Noordeslag. <https://impalamusic.org/sites/default/files/pictures/attachedfiles/Cross%20Border%20Circulation%20of%20European%20Music%20Repertoire.pdf>

OSA. (n.d.). *Kdo jsme*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://www.osa.cz/kdo-jsme/o-nas/>

PyPI (n.d.). *Psycopg2 2.9.11*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://pypi.org/project/psycopg2/>

Python Software Foundation. (n.d.). *Python*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://www.python.org/>

Selenium. (n.d.). *Selenium Automates Browsers. That's it!* Citováno 31. srpna 2025 z: <https://www.selenium.dev/>

Soundcharts. (n.d.a). *Get Audience*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://developers.soundcharts.com/documentation/reference/artist/get-audience>

Soundcharts. (n.d.b). *Pricing*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://doc.api.soundcharts.com/pricing>

Soundcharts. (n.d.c). *Soundcharts/Python-sdk*. GitHub. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://github.com/soundcharts/python-sdk/>

Wikidata. (n.d.). *Wikidata: REST API*. Citováno 31. srpna 2025 z: https://www.wikidata.org/wiki/Wikidata:REST_API

Wikisofia. (n.d.). *ISWC*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://wikisofia.cz/wiki/ISWC>

Yurope. (n.d.). *European Festival Report 2024*. Citováno 31. srpna 2025 z: <https://yurope.org/project/european-festival-report/>

Zahrádka, P. (2025). *Hudba z periferie: Prostředníci a nerovnosti v přeshraniční distribuci české hudby v éře platform*. VUP.



Vznik této metodiky byl financován z prostředků Programu na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (NAKI III) Ministerstva kultury ČR v rámci projektu Příležitosti a bariéry přeshraniční distribuce české hudební produkce (DH23P03OVV029).

Grafická úprava — Jiří Vaněk / Carton Clan.

Tato metodika je zveřejněna pod veřejnou licencí CC-BY-NC-ND.

